

מלפפונים
חמוצים
במונגוליה
הללי סמדר

:. ישראל, 2010

"אמא, את חושבת שהשמיים נראים אותו דבר בכל מקום?" ,שאלה בקולה המתוק ילדת הסנדוויץ' האהובה שלה, רגע לפני המפץ הגדול שבו החליטו לעזוב הכול ולצאת בעקבות הלב אל הדרך. לוותר על ארבעה קירות עטופים בשגרה נוסח תרבות המערב לטובת מרחבים של לא נודע. רגע לפני ששום דבר לא יהיה עוד כשהיה, כשידעו. רגע לפני שסיגרו את הדלת לבלי שוב על החיים כפי שהכירו אותם עד כה, וייצאו one way ticket אל החיים בגרסת הבטא הכי גולמית ופראית שלהם. רגע לפני שעלו על מטוס, ארוזים יחד עם רכושם המועט. היא הביטה אל תוך עיניה החומות, הנבונות. הילדה הזאת, נקיית המבט, תמיד ידעה לכוון אל תוך עומק הלב שלה. לנסח בשפה של בת 8 את המהות, את מה שחשוב. בינה ובינה, חוטים לא נראים של חיבור היו רקומים בעדינות כמו רשת דייגים.

באותה נקודת זמן אלי לא ידעה מה לענות לה. מזל שגם לשקט יש ביניהן מקום. תמיד היה. היא רק הביטה לרגע קטן אחד, אי של רוגע בתוך המולת התזוזה, לתוך עיניה, וחיבקה. שלוש שנים ומיליון מדינות אחר כך, בזמן שחצו, דחוסים בתוך ג'יפ מקרטע, את הגבול היבשתי בין סין למונגוליה, להרף עין של נוף שמימי וארצי כאחד, צפה בה פתאום השאלה הזאת. איך היא ידעה כבר אז לשאול אותה ככה?

לא, בתי, רצתה לומר לה, ממשיכה בראשה את הדיאלוג הנשכח ההוא. השמיים של מונגוליה הם אחרים.

ארבעים ימים וארבעים לילות תחת אוקיינוס של שמיים זרועי כוכבים וסערות, סופות ברקים ורוחות, נחלים ואגמים ונשים ואנשים, מרחבי אין-קץ בשולי שוליו של היקום, הוכיחו לה שהשמיים של מונגוליה לא דומים לשום דבר.

∴ הודו, קיץ 2012

זעקתה פילחה את הרעש הלבן של רחש המים המהדהד מהנהר שלמטה. הקול שבקע ממנה היה זר לה. מין אנחה נואשת, מפוחדת. חצי נוקשה חצי שבורה. בדמיונות שלה, המשותפים כנראה לכל אדם ממין נקבה בעולם הזה, הקול בסיטואציה כזאת בוגד ומסרב לבקוע. צרחות במיוט. והנה, זה קורה לה. והנה בקעה צעקה.

ואשישט, כפר קטן ושקט מוקף באמא הימלאיה. חושך מוחלט, באמצע הדרך למעלה, בקבוקי המים שאחזה רגע לפני בידיה מתפזרים ממנה הלאה ומתגלגלים למטה במדרגות, והוא, זר מוחלט מתוך האפלה, מושך אותה בשיערה, קורע בשמלתה, לופת את גופה כאילו הייתה סמרטוט. גבר הודי לא ממש חסון. ריח זיעתו החמוצה והבל האלכוהול והסיגריות מקיפים אותו כמודיעים על קיומו.

היא זוכרת את עצמה נושמת בבהילות. נשימות שטוחות... כמו אזל האוויר מהעולם כולו באותה שנייה. גופו נצמד לשלה, חובט בה בכוח, שורט, בועט. דוחף אצבעותיו אליה פנימה, מסיר ממנה באחת את התחתונים. וזעקה חצי שבורה.

והנה מאנו רץ לכיוונה, צועק בהינדי, מפיל את ריח הזיעה, בועט ומכה בזעם שמעולם לא ראתה בו קודם לכן. והיא? רועדת, לא מרגישה דבר פרט ליובש נוראי בפה. וטעם אצבעותיו המזיעות בלשונה ועל שפתיה. מים. היא חייבת מים.

רגע אחר כך מאנו הטוב ניגש אליה, מחבק חזק, מיישר את שמלתה, מוחה את הדם מפניה (היא בכלל לא שמה לב שדיממה), והיא חשה את הרעד בכפות ידיו. מביט בעיניה.

איזה מזל שבאת, אלוהים. איזה מזל ששמעת. איזה מזל.

הוא מרים אותה על ידיו ונושא במעלה המדרגות התלולות. בלי מילה. היא מקיאה שלוש פעמים בדרך.

בחדר שלה הוא מכניס אותה לחדר האמבטיה, ובשקט ובסבלנות רוחץ ומוחה מגופה את העפר והדם. את הזיעה. היא רועדת ורועדת, ולא מסוגלת לשום דבר אחר חוץ מזה. בלי קול, בלי מילה. הדמעות היחידות שזולגות הן דמעותיו.

מתוך כל הבהלת הכאוטית הזאת שהתרגשה עליה משום מקום, היא מופתעת דווקא מהרגש שהציף אותו. הוא לא בעלה ולא בן זוגה, רק חבר טוב שהיה במקום הנכון ובזמן הנכון. איזה מזל.

היא מושיטה יד חבולה ומנגבת לו את הדמעות. כל תנועה כואבת לה. אצבעותיה נפוחות, ציפורניה שבורות. מתי כל זה הספיק לקרות?

הוא מחטא את השריטות והפצעים וגם את סימני השיניים שמכסים אותה. סופר אותם אחד-אחד ולא מפסיק לבכות. כל אותו הלילה רק ישב וחיבק אותה חזק, ושר לה בקולו החם בנפאלית עדינה, שירתו מרגיעה את רעידותיה. הכול כואב לה. אפילו לנשום. אפילו לבלוע רוק.

ילדיה ישנים בשקט ובשלווה בחדר שלידה.

בבוקר היא תגיד להם שזה כלום, היא רק החליקה במדרגות כשהלכה להביא מים מהמכולת, ואיזה מזל שמאנו היה שם, לעזור לה. הכול בסדר, ולא קרה כלום. ואיזה מזל.

לא קרה כלום.

∴ בעלה

לבעלה היושב בציון לא אמרה דבר. מלכתחילה לא סיפרה לו אפילו שמאנו, שאותו הכירו יחד בשנה שעברה בנפאל, ישן בחדר לידה. שהוא עוזר לה עם הילדים כשצריך, כמו עוד חברים שנמצאים כאן בוואשינגטון. הוא בטח יכעס. ויאשים אותה. ולא יבין כלום.

עברה חצי שנה מאז שעזב אותם בהודו, מפנה כתף קרה לחלום שרקמו וחלמו אי אז שניהם ביחד, חלום המרחבים. פתאום היה איזה קורס חשוב בארץ. מה קדם לזה? היא לא באמת הבינה. אבל הקורס נגמר כבר מזמן, והוא עדיין בארץ, מותיר לה וגם לילדים את כל אי הוודאות שבעולם. וגם את כל הציפייה.

היא דווקא הסתדרה. משהו בה משך תמיד חברים, אנשים טובים מכל הסוגים, שהצטרפו אליה לתקופה כזאת או אחרת. לבד היא לא הייתה. ודווקא היה לה טוב. מאנו וסאנטוס מנפאל, פונקי מקולומביה, ג'וזי מלבנון, תום מצרפת, קיית מקנדה, נח מספרד או אחרים.

ובעלה? הוא אומר שהוא אוהב אותה ושהוא יחזור אליהם. אבל היא כאן, והוא שם, וזה מה שיש כרגע. לחזור לארץ היא לא תחזור בשום מצב, והוא יודע את זה היטב. זה לא סתם שהיא עזבה. אף אחד לא יוצא כך סתם אל הדרך, ועוד עם שלושה ילדים קטנים. העזיבה נבנתה בה טיפין-טיפין, שעה אחרי שעה, יום אחרי יום, שנה אחרי שנה, קורים שנטוו סביבה, קורים של חיים בתוך הבבילון הבלתי אפשרי של תרבות המערב. לא שום דבר מיוחד, סתם חיים רגילים בעיר רגילה, עם דירה רגילה ומשפחה רגילה. היא טרקה יחד איתו את הדלת על כל זה, והוא יודע. והיא רק התחילה! היא לא תחזור. ואם הוא אוהב אותה, אבל באמת, הוא גם לא יכריח אותה לחזור. נכון לרגע זה הוא גם לא מבקש.

ואולי בכלל יש לו שם מישהי, והיא סתם תסבך לו אם תחזור - בדל מחשבה שהיא מגרשת מבלי להתעכב. הרי גם עליה היו מי שסיפרו סיפורים, ריננו רינונים, ואולי בצדק.

היא מרגישה זנוחה. ולמרות הכול עדיין מחכה לו, לעזאזל. מקווה. בעצמה לא ממש יודעת למה היא מקווה. ולא סיפרה לו דבר.

שנתיים אחרי עזיבתו, כשהיא צועדת הלוך ושוב בחדר אקראי באכסניה אי שם בסין, רק אז, היא תצעק ותתייפח לו בטלפון ותתחנן שימצא כבר אישה אחרת. שיניח לה. שהיא בכלל גם לא טובה מספיק.

ורק כשיגיד לה, נכנע, "טוב, אולי באמת", היא תבין סוף-סוף שמשהו בו השתנה.

∴ סתיו-חורף 2013, נפאל

את החורף של 2013 היא העבירה בעיקר בלשרוד. הייתה מפצירה בעצמה, בדיבור פנימי עיקש, להתחזק, לשתוק, לחשוב שהכול בסדר. "לא לחשוב על זה יותר מדי" היה המוטו. וזה עבד לה טוב בימים, אבל הרבה פחות טוב בלילות.

בחורף של 2013 היא כמעט שלא ישנה בלילות. הררי מחשבות, דאגות, חרדות. עד שהיה היום מאיר. רק בצהריים באה לה שינה, וגם אז, רק אם מאנו היה שם. היא שמה לב שכשהוא לא בסביבה היא מבולבלת, נסערת, לפעמים אפילו רועדת פתאום בלי סיבה. גרונה מתייבש. נדמה שבלילה הנורא הוא נכרתה ביניהם ברית ללא מילים. ורק בקרבתו, המצילה, נפשה יודעת מנוחת-מה. הוא חלק איתה רגע שהיה עבורה הנורא

מכול, ובכך היה איתה, לא השאיר אותה לבד. אולי אפילו הקטין עברה את המשא הנורא של הזיכרון.

את מאנו היא פגשה כשעוד היו ביחד, היא ובעלה. בפעם הראשונה שביקרו בנפאל, בשנה הראשונה שלהם למסע. יצאו כל המשפחה לטיול ראפטינג ומאנו היה אחד המדריכים. גבר נפאלי צעיר, חסון ושזוף, שיערו החלק לא מסופר, ועיניו החומות קורנות טוב. הם התחברו איתו כמעט מיד, וגם עם שאר המדריכים. כמעט מדי יום היו הולכים ביחד לאגם של פוקרה לשוט בקיאקים ומאנו, שהיה הצעיר בחבורה, היה משחק עם מיה הקטנה, לוקח אותה על הקיאק שלו ועושה לה "שיגועים". שתי הבנות נקשרו אליו מאוד.

היא דווקא התחברה יותר עם סאנטוס, שהיה מבוגר ממאנו. עם סאנטוס יכלה לדבר שעות, על כל נושא שבעולם. הוא היה עברה כאח שמעולם לא היה לה, והיא הייתה עבורו אי של שפיות ומשפחתיות. הוא היה קורא לה "אחותי", והיא הייתה חוקרת אותו במבט ובודקת אם הגזים שוב בסמים או ירד במשקל.

כעבור שנים, אחרי שיעברו ביחד הרבה הרפתקאות, סאנטוס - אחיה והדוד, גם אם לא ביולוגי, של ילדיה - ימות פתאום בגיל 30, מוות חסר פשר בלילה קפוא אחד, בתוך אוהל על גדת האגם של פוקרה, וליבה ייוותר מרוסק ומלא געגוע.

את הלילות חסרי השינה היא ניצלה היטב לעבודה. המגזין שבו עבדה כדי שתהיה לה הכנסה קבועה ובטוחה, גם אם מינימלית, שלח אותה לבדוק את היעדים שאליהם היא מגיעה, ותפקידה היה לעדכן עבורם לגבי כל מה שהתחדש ונוצר. בעיקר עכשיו, כשהם מציעים גם גרסת אינטרנט, חייבים היו להיות עדכניים. לה זה היה מושלם – היא הייתה בודקת עבורם בתי מלון, מסעדות, חנויות, מחירים. בנוסף, הבלוג שלה, האישי, הפרטי, שהיה כמו התינוק הרביעי שלה, הלך וצבר עוד ועוד קוראים ותאוצה. אנשים מכל העולם

כתבו לה. רואים בה חלוצה, שכמו צעקה סוף-סוף באמצע העיר – המלך הוא עירום, והחיים שלכם נמצאים לגמרי במקום אחר. הרגישה שבשיתופיה בבלוג היא נותנת תקווה והשראה להמון חולמים שכמוה, רצו פשוט להתחיל לחיות. חיים אמיתיים.

היא כתבה על היומיום מחוץ למרוץ. על מקומות מעניינים, על דרכים לטייל גם בתקציב נמוך מאוד. היא כתבה איך היא קמה בבוקר בלי שעון ובלי תוכניות, ונותנת ליום פשוט לזרום. את הפוסט שלה "ילדים צריכים רגוע", שדיבר על כך שילדים צריכים להתחיל את היום שלהם בנחת, בשעה נורמלית ובלי לחץ, קראו אלפי אנשים ביום וציטטו אותו אפילו במדור ההורות של ה"ניו יורק טיימס". היא הרוויחה יותר ויותר, הוזמנה לריאיונות-סקייפ אצל אנשי השם בתחום הטיולים ומאמרים שלה פורסמו באתרים גדולים וחשובים. היא נתנה את כל-כולה לנושא. ליבה, דמה ונשמתה נמצאו בכל מילה שפרסמה. היא ענתה באופן אישי לכל מייל שקיבלה. ההשקעה שלה היתה עצומה, והפירות שקצרה רק חיזקו אותה יותר ויותר ועודדו אותה להמשיך.

הדהים אותה כמה אנשים היו שותפים לתחושות שלה, לכמיהה האינסופית לשבור את התבניות שאליהן נולדנו, שהיו כל כך שגורות במסלול החיים, בחברה. לשבור ולסלול מחדש. משהו נכון יותר, מתאים יותר עבור כל מי שייחל לחופש, להרפתקה, לאומץ. לחיים שהם ההיפך מהשגרה המרדימה. חיים של גילוי.

היא חשבה שהיא לבד וגילתה שלא.

לילדים החורף בנפאל היה דווקא טוב. הרבה טיולים, קמפינג, הרבה שיט על הנהר. הם צפו בקרנפים בטבע, חגגו עד אמצע הלילה במסיבות חג המולד והסילבסטר. קיפצו בבריכות, בבתי מלון. היו מוקפים בהרבה חברים ובאוכל טוב. לילדים היה סבבה.

והיו גם גברים. בתוך כל הכאוס הפנימי וחוסר הוודאות עם היושב בציון היו חיזורים מתוקים ורגעים אנושיים נעימים. היה הטייס האיראני החמוד שניגש אליה, ובנימוס שאל אם יוכל להזמין אותה לארוחת ערב. שנים שלא פנו אליה כך. ואחרי שסירבה, נהג לבוא לשבת איתה על תה אחר הצהריים בבית התה המקומי הקטן שבו ישבה בכל יום. והיא שאלה על חיי היומיום באיראן, על משפחתו, על המנהגים, על היחס לנשים. הוא הראה לה תמונות של ביתו, של משפחתו, רגעים מצולמים של חגיגות וטקסים.

היה גם פיטר האמריקאי שאהב אותה נורא, ועשה למענה כל מה שרק ביקשה.

היה ראול, הצייר הספרדי, שנהג ללכת בלי חולצה ולהמיס אותה בכל פעם מחדש. היה מגיע אחר הצהריים לבית התה הקטן, מחלק דפים וצבעים לילדי השכונה ויושב לצייר איתם. גם הבנות שלה הצטרפו. ראול היה יפה ומצחיק, ופעם אחת כמו בדרך אגב אמר לה "הייתי רוצה להיות זה שדואג לך". לרגע התבלבלה וכמעט נתנה לו. רק מתוך כמיהתה שמישהו ישמור, יגן, יציל. רק נתנה לו מעט את גופה, כי לא הצליחה לעמוד בפני החזה החשוף והכתפיים האלה שלו. והיא דווקא שמחה שהנה היא מתאוששת. היא חיה אחרי הכול, וזה בניגוד לרצון בעלה שדרש חמורות שתשמור לו אמונים למרות המרחק.

דווקא הוא, יותר מכל אדם אחר על פני האדמה, צריך היה לדעת שיש לה קושי עם ציות להוראות.

:. קיץ 2013, מונגוליה

מונגוליה היתה חלום שפיעם בה שנים, אולי במשך כל חייה הבוגרים. עוד הרבה לפני שיצאה לדרך, בשנים שבהן הייתה כלואה בין הקירות, של הבית, של האוטו, של השגרה הקטלנית, הייתה עוצמת עיניה וחולמת. מדמיינת את המרחבים האינסופיים, בטנה גועשת וחזה רוחש. דמעות היו עולות. מונגוליה. כל תא בגופה כמה אל חבל הארץ שאותו לא הכירה כלל, כאילו פיסות מנשמתה מפוזרות בו עוד מגלגול קודם אחר. געגע לא ברור, שגדל אצלה עד שהגיע זמנו.

בקיץ 2013 סוף-סוף בשלה השעה. שבועות קודם לכן עוד התלבטה, לא הייתה בטוחה אם נכון וכדאי. אם מצבה מאפשר לה. חשבה אולי לחזור להודו, פשוט לשבת כמה חודשים בצפון איפשהו, כמו שתמיד. אבל הפעם הרגישה אחרת. ידעה שאת המסע הזה היא חייבת לעצמה, במיוחד אחרי השנה הזאת, דווקא אחרי השנה הזאת, שאותה התחילה שבורה. לא, היא חייבת לעצמה להתחיל שנה חדשה שבה תתמקד בכוחות שבה, שנה שבה תיצור חוויות וזיכרונות חדשים ומעצימים. שנה שבה תעבור חוויות ואתגרים עם הילדים, תחבק אותם בנופים מרהיבים ותוכיח להם שהכול אפשרי.

"מה קורה, את באה איתי להודו הקיץ?", שאל אותה מאנו באחד הלילות החמים, כשישבו על המרפסת בגסטהאוס בפוקרה ושתו בירה ביחד.

"אתה נוסע לעבוד?"

"כן. בואי".

"אני לא יודעת, מאנו", היא אמרה, והביטה בו בעיניים רכות, כאילו היא הולכת לבשר לו בשורה קשה.

"מה זאת אומרת? לאן תלכי?"

במהלך החודשים האחרונים היחסים ביניהם העמיקו מאוד. בלי מילים כמעט. מאנו לא אוהב לדבר. גם לפני כן היה משהו עמוק, לא מילולי ביניהם. אבל מאז אותו לילה בהודו כאילו נקשר ביניהם חבל, סוג של מחויבות שנרקמה בלית ברירה.

"אני רוצה לנסוע למונגוליה", היא אמרה, מחייכת, לגמרי מודעת לכך שזה נשמע כמו פצצה שלא קשורה לכולם.

"מונגוליה???"

"כן, מאנו. זה חלום גדול מאוד שלי. לפגוש נוודים אמיתיים, כאלה שלא צריכים להסביר את עצמם בתנועה. אני אסע לסין שזה ממש טיסה קצרה מכאן, נטייל קצת בסין, בקטנה, ואחרי חודש אחצה יבשתית למונגוליה".

"את לא נורמלית".

"אני יודעת", היא חייכה. איזה חמוד הוא. "נצא למסע בעקבות ג'ינגיס חאן", חיוכה התרחב.

"את לא יכולה לעשות את כל זה לבד", הוא אמר, פניו רציניים.

"טוב, אין לי הרבה ברירה. אני רוצה לנסוע. ואני אמא אחת... אל תדאג, אני אקנה איזה ספר".

"את מצחיקה. ואם אני אבוא איתך? אני לא יכול לתת לך לעשות את זה לבד..."

"ומה, תפסיד את העונה הכי טובה לראפטינג בהודו? לא תעבוד? לא נראה לי..."

"לא, את לא נורמלית. אבל אם את נוסעת אז אני בא".

****

"תעשי מה שאת חושבת שהכי נכון", אמר לה בעלה בטלפון כשביקשה להתייעץ איתו. הוא כמעט תמיד תמך בה, מרחוק. הוא ידע, יותר מכל אדם אחר, כמה רע היה לה בארץ. אבל הוא לא ידע מה עברה. ופתאום עברה בה מחשבה מעציבה, שככה זה נוח לו. הוא לא הציע להצטרף, שוב היה באמצע לימודים כלשהם, שעליהם סיפר לה רק אחרי שנרשם, בדרכו האופיינית לספר לה בדרך אגב משהו קטן שבעצם אומר הרבה. כך הבינה שהוא לא באמת מתכנן לחזור אליהם בקרוב.

היא זוכרת היטב שיחת טלפון שהתקיימה ביניהם כשעוד הייתה בסין, שבה היא סיפרה לו שקנתה ג'ינס חדש, "הוט אנד ספייסי", כך היא תיארה אותו. סקיני כזה שיושב על התחת שלה באופן מושלם. היא, כמו תמיד, הרגישה רע על כך שקנתה לעצמה משהו, גם אם הג'ינס הזה עלה פחות ממאה שקל ב-H&M סין. אבל הוא דווקא פרגן ואמר שמגיע לה, ושהוא שמח שהיא ככה אפשרה לעצמה לקנות אותו (הג'ינס הקודם היה מאוד ישן וגם גדול עליה, כי בשנה שחלפה היא ירדה מאוד במשקל והגיעה למשקל באמת מגוחך, ולמידה 25 אם היא זוכרת נכון). למה היא זכרה בדיוק את השיחה הזאת, היא לא ממש הבינה.

:. הכנות אחרונות, אולאן באטאר, קיץ 2013

אלי הלכה עולצת באמצע הרחוב במרכז העיר אולאן באטאר, שירה לצידה. שתיהן נושאות שקיות עמוסות ציוד לקראת היציאה למסע למחרת. הן בדיוק יצאו מהשוק השחור המפורסם של עיר הבירה של מונגוליה, אחרי שהצליחו לקנות מטען לטלפון שמתחבר למצית של האוטו והיו מלאות התלהבות מחוויית הקנייה המפוקפקת. כמה היא אוהבת את החוויית הקטנות האלה. הטלפון צלצל, ובעלה היה מהצד השני. היא סיפרה בהתלהבות שהיא עם שירה, בהתארגנות סופית לקראת היציאה מחר.

"ומה איתך?"

"סבבה", הוא אמר בקול עליז במיוחד.

"סבבה? מה קרה?"

"אמא שלי קנתה לי אוטו במתנה", הוא אמר.

ליבה צנח בתוך חזה.

"אוטו???"

"כן, נמאס לה שאני לוקח לה את האוטו כל הזמן, אז היא עשתה לי הפתעה וקנתה לי אוטו. אני עכשיו בהעברת בעלות עליו", אמר, באותו קול נלהב ונרגש.

"תתחדש", היא ענתה חלושות. "אז... זה אומר שאתה לא מתכוון להצטרף אלינו?"

"אני לא יודע. אנחנו צריכים לדבר על זה. תגידי, את לא חושבת לחזור מתישהו?", הוא שאל כמעט בזלזול, כאילו לא היה שותף במשך שנים להתלבטויות, לחלומות, לדמעות. כאילו לא עבר יחד איתה את התהליך ואת ההבנה ואת ההחלטה לצאת. כאילו כל מה שעברה כדי להגיע למקום הזה היה סתם גחמה ואיזו חוויה טיפשית, שהוא רק מחכה שהיא תתעורר ממנה.

"לא. אני לא חוזרת". לה זה היה ברור מאוד.

"הבנתי", הוא אמר בטון כבד משקל, כזה שיש מאחוריו לא מעט מילים שלא נאמרות. הרבה פעמים היה אומר לה מין "הבנתי" כזה, בטון המסוים שהיה מערער אותה לגמרי. הרבה דברים היו בה במילה הזאת, אבל הבנה אמיתית לא הייתה אחת מהם.

"כל הזמן חשבתי שאתה זה שתחזור", היא מצאה את עצמה מתנצלת.

"מה את רוצה, אליה, הא? מה את רוצה???", הוא צעק, וניתק לה את הטלפון.

אליה. הוא קרא לה אליה. הוא אף פעם מעולם לא קרא לה אליה לפני כן. אולי פעם, מזמן, כשרק התחילו ולא רצו שאנשים מהעבודה יידעו. אזף כשהם עבדו ביחד במרחב האווירי של שדה התעופה, הוא היה קורא לה במכשיר הקשר "אליה". וכבר אז זה נשמע לה מוזר. והיא זוכרת איך פעם אחת נפלט לו בטבעיות "פשושי" במכשיר הקשר, כשכולם שומעים.

האם הוא מצפה ממנה לשכוח עכשיו מהחלומות, מהשאיפות, מהרצונות שלה? למחוק את כל מה שעשתה ואת כל מה שכבר הקריבה ולחזור? והיא, האם היא באמת מוכנה להקריב את משפחתה? לשבור אותה לשני חלקים שכל אחד מהם על קצה אחר של הפלנטה?

ואולי מאוחר מדי כבר, והשבר כבר כאן. כרגיל, הוא כמו שהוא מבשר לה משהו קטן, ובעצם רומז למשהו הרבה יותר גדול. הוא קרא לה אליה וניתק, יום לפני שהיא יוצאת למסע הגדול של חייה, והיא הבינה שמהו הרבה יותר גדול מסתתר אצלו.

:. בערבות של מונגוליה

הם יצאו שישה: מוץ' הנהג המונגולי, שאותו פגשו בבוקר הראשון לתחילתו של המסע, שלושת ילדיה - מיה בת השבע, שירה (11) ויונתן (14) - מאנו והיא. מאנו גדל בכפר שעד היום אין בו חשמל. כפר שכדי להגיע אליו צריך לשוט בסירות דרך הנהר, כי אין שום דרך אחרת. עד היום אמא שלו מבשלת בחוץ, על מדורה קטנה, ורוחצת כלים בנהר. שנים אחר כך, כשתגיע עם הבנות לבקר אותה בביתה החדש, שיש בו חדרים ומטבח וכיריים, היא תגיד לשירה בנפאלית: "אין לי מושג איך לבשל על זה. אני מכירה רק את האש".

ואלי תרגיש שנשימתה נעתקת מקדושת המשפט הזה.

אנשים טועים לחשוב שהחיים שלה פחות או יותר דומים לאלה שלהם, רק קצת שונים בגלל הטיולים. הם לא מבינים בכלל עד כמה החיים שלה שונים. כל כך שונים עד שאי אפשר אפילו לערוך השוואה הגיונית ביניהם. כל כך שונים עד שאין לה מושג מאיפה להתחיל להסביר או לפרט. אז היא מוצאת את עצמה, בעיקר לאחרונה, כשהיא נכנסת לשנה הרביעית של החיים האלה, הולכת ושותקת, יותר ויותר. פשוט כי אין לה מילים.

*****

ביום הראשון הם מבקרים את סוסי הפרא האחרונים בעולם, צופים בהם בטבע, משתובבים, אוכלים, יונקים. עומדים קרוב-קרוב אליהם, בשקט. מעטים נותרו מהם. כל כך מעטים שהיא חשה, כפי שחשה הרבה פעמים בשנות הטיול, שהיא מעניקה לילדים מתנה מופלאה. מי יודע מה יישאר מכל זה בעוד עשר שנים.

הכיוון הוא להגיע למרכז מונגוליה והלאה, עד לגבול המערבי שלה. זה ייקח לפחות שבועיים. משם חשבו לחזור דרך הגבול עם רוסיה, לעלות צפונה עד גבול סיביר ולחזור לאולאן באטאר. על המפה מדובר במסע של 40 יום בדיוק.

בימים השני והשלישי הם חוזרים אל עומק המרחבים, שנראה כאילו אין להם סוף. גולשים במורד דיונות חול לבנות, רוכבים על הגמלים המונגוליים, ישובים בין שתי הדבשות המרהיבות שלהם, ומלטפים את פרוותם הרכה והלחה.

בכל ערב היו עוצרים לחניית לילה לגדת נהר קטן. ההתארגנות במחנה הולכת והופכת קלה מיום ליום. כולם כבר יודעים איך להקים את האוהל. הילדים יוצאים לחפש עצים למדורה, הבנות עוזרות לקלף תפוחי אדמה (בנפאל הן למדו איך מקלפים תפוחי אדמה בעזרת כפות), לשטוף כלים בנהר, לבשל על האש, לארגן את שקי השינה והמזרנים לשינה. היא ומאנו עובדים בצוות. לפעמים הוא אחראי על הארוחה והיא על האוהל, לפעמים הפוך. הם מכינים אורז עם ירקות מבושלים או מרק עשיר, ולפעמים פסטה ברוטב עגבניות. ואם יש ביצים אז שקשוקה כי זה הכי קל, צריך רק נקודת אש אחת ומחבת וזהו. הם לומדים את השעות שבהן הערב יורד והחושך הולך ומתקרר, ומארגנים את הזמן ביחד עם השמש.

יש המון דברים קטנים שצריך לזכור: להוציא את הפנסים לטעינה סולארית, לחשב מה להוציא מהאוטו ומה להשאיר, להרתיח מי שתייה ולמלא בקבוקים ועוד. בתוך כל זה הילדים ממשיכים בחייהם, הם צריכים את תשומת הלב שלהם, רבים ביניהם, צריכים ליווי לשירותים, בגד חם, שתייה חמה, חיבוק. אלי נותנת את כל-כולה. דואגת שלמוץ' ולמאנו תהיה כוס קפה אחרי הנסיעה, מקימה למוץ' את האוהל שלו ומארגנת למאנו מקום נעים בתוך האוהל המשפחתי (שני חדרים!) שלהם.

את הלילות, אחרי שהילדים הולכים לישון, הם מעבירים - מאנו, מוץ' והיא - בשיחות ארוכות, ישובים סביב המדורה. מוץ' מספר על מונגוליה, על מה שהיה פעם ועל מה שעכשיו. היא שואלת הרבה שאלות, ומגלה שהוא בכלל רופא, אבל הסיפור הכי יפה שהוא סיפר לה היה איך פגש באשתו והתאהב בה. איך אהב אותה מרחוק עוד כנערה צעירה, ואז נשלח ללימודי רפואה באולאן באטאר, ואחרי שנים חזר וביקש את ידה. ואיך הוא עדיין זוכר את המועקה ואי הידיעה האם יפגוש בה בשובו. ואיך היא עדיין אהבתו הטהורה. היא אוהבת לשאול. יש בה סקרנות טבעית אמיתית כלפי בני אדם, והיא לא יכולה אחרת. אולי בגלל זה היא בלוגרית. כולם מעניינים אותה. אבל באמת מעניינים אותה. היא יכולה לשבת עם זר גמור ולדבר איתו שעות. אלי מאמינה בכל ליבה שלכל אחד יש סיפור, והסיפור הזה הוא אחד הדברים שהכי מסקרנים אותה.

בעלה היה משתגע מזה. בכל פעם שהייתה עוצרת ומתחילה לשאול אנשים את מיני השאלות שלה הרגישה שהוא מובך, אולי אפילו קצת מתבייש בה. היא זוכרת עד היום את הפעם ההיא, גבוה בהרי ההימלאיה ההודית, כשהתיישבה ליד נזיר בודהיסטי ודיברה איתו על אהבה, עד שבעלה העיר לה בזלזול וביקש ממנה שתניח לנזיר המסכן. "את שואלת יותר מדוי", היה אומר לה, "זה לא מנומס לחקור ככה". "אבל אני לא מכריחה אף אחד", ענתה לו בהתנצלות, "אני יכולה להרגיש מתי מישהו רוצה לדבר איתי". לפעמים ממש היה מושך אותה מהשיחה בכוח. לפעמים אפילו היה מתנצל בשמה. באותם רגעים הייתה מרגישה כמו הילדה הכי קטנה ומושפלת בעולם, וגם היום, ממרחק הזמן, הזיכרון הזה עוד חי וצורב בה.

לבקרים היו הטקסים הקבועים שלהם, שלקחו נתח נכבד של זמן בכל יום: לקפל את המחנה (שקי שינה ואוהל), לרחוץ כלים בנהר, להכין ארוחת בוקר. לקפל ולארז ולהעמיס מחדש על הוואן. עם כל יום שעבר היו לומדים איפה כדאי לשים כל דבר כך שיהיה נוח יותר לפרוק בערב. בכל יום השתפרו ודייקו את הפעולות.

וכך, כל יום ממשיכים עוד קצת. האוטו הוא סוג של מיניוואן חמוד ורחב. המושב הקדמי הוא כמו בכל אוטו, שני מושבים רחבים ורכים. ביניהם הרדיו. ביום הראשון יונתן התיישב לו בנוחות ליד הנהג, ומאז קבע את המקום שלו. אלי יודעת שבגיל 14 צריך קצת מרחק, ושמחה שכך הוא מצא לעצמו אי (ממש קטן) של שקט. חלקו האחורי של הרכב הדהים אותה בפעם הראשונה שנכנסה אליו. מרווח כמו סלון, שני מושבים בצד אחד, ביניהם שולחן קטן, ומולם מושב אחד ארוך ורך. איזו נוחות. אפילו התקרה מרופדת. את הציוד שמים בתא האחסון מאחור, שיש בו הרבה מקום ואפילו שני מדפים שאפשר להניח עליהם קרטונים וקופסאות גדולות עם אוכל, שיהיה נוח. לעיתים היו מבשלים בתוך תא האחסון הזה, מניחים את הגז על אחד המדפים ויוצרים מעין מטבח קטן. והכי חשוב – המיניוואן הישן הזה הוא ארבע על ארבע, מה שיתברר כיתרון מהותי במסע המונגולי.

במונגוליה הנהגים חייבים להיות גם מוסכניקים. אחרת, אם נדפק משהו באמצע הדרך, יצטרכו לחכות שלושה ימים עד שמישהו יעבור שם. ביום החמישי למסע הדלת של האוטו נשברה, והם מצאו עצמם מחכים שעתיים באמצע השממה עד שמוץ' יתקן אותה. אלי דווקא התמוגגה מהחוויה הזאת - היה לה כישרון מיוחד להוקיר גם סוג כזה של מאורעות שנקרו בדרכה.

הדרכים במונגוליה מותחות את ההגדרה של "דרך" עד הקצה. רוב הזמן מדובר בשבילי עפר, ומדי פעם מוץ' פשוט מאלתר לעצמו דרך שלא קיימת, חוצה שדות עשב כאילו הוא מכיר אותם כבר שנים ויודע בדיוק מה נמצא מהצד השני שלהם.

מונגוליה נותנת לך תחושה שאת לבד בעולם.

כאילו התפיסה המרחבית שלך את עצמך מתחברת לתחושת הלבדיות הפנימית, ואולי זה קסמה, צמצום הפער הזה בין החוץ לפנינים. זה לבד של כוח ועוצמה, בשום מקרה לא של בדידות.

:. ימי החסד האחרונים

עמוק לתוך הטיול, ביומו השישי, הדרך הפכה קשה וקופצנית. הוואן ממש מקפץ על סלעים, והם מתעופפים בתוכו ומבינים פתאום בדיוק את מטרת הריפוד שבתקרה.

הנסיעה אורכת זמן רב, ומתקדמת לצד ערוץ נהר יפהפה. הם עומדים מעל הצוק המשקיף אליו. הם, ולהקה של עופות דורסים שמפגינים את כל אורך מוטת הכנפיים שלהם, בסיבובי תעופה מרשימים מעל ראשיהם.

לעת ערב הם מבינים שלא יגיעו כבר לתחנה המתוכננת הבאה שלהם. השעה מאוחרת, ורוח חזקה מאוד נושבת בחוץ. מוץ' אומר שיש לו חבר שגר קרוב, ושהם יוכלו להעביר את הלילה אצלו.

למוץ' יש חברים בכל רחבי מונגוליה.

הם מגיעים בערב, ממש לקראת חושך. קר מאוד, ומיה מקיאה פעמיים בגלל הנסיעה הקשה. לוקח לה שעתיים להתאושש. הם מוזמנים לישון באוהל המונגולי המסורתי הנקרא גר (Ger). אלי מתאהבת בו מהרגע הראשון.

האמת היא שהיא הייתה מאוהבת בו מראש, ועוד הרבה לפני שראתה אותו. זה בדיוק היה החלום שלה, ככה דמיינה, זה מה שהריחה בליבה, ככה חשה אי אז, כשפרטה לפרוטות של הבזקי מראות ומחשבות את חלום מונגוליה. כמה חיכתה להיכנס ממש לנבכים, לעובי הקורה, לתוך הבית פנימה. לחוש את היריעות עוטפות סביבה, ללטף אותן בכפות ידיה. אלוהים, כמה היא מתרגשת.

אש בוערת בתנור שניצב במרכז האוהל הלבן והעגול, מפיצה אור וחום נעימים, וחמש מיטות מפנקות מונחות במעגל, צמוד ליריעות הבד הלבנות. זה נדמה כמו חלום מתוק במיוחד שהלך הכי רחוק שאפשר, מיטה אמיתית!

היא נזכרת בהוראות שנתנה לה בעלת הגסטהאוס רגע לפני שיצאו מאולאן באטאר. אסור לגעת בראשים של הילדים. אסור להפנות רגליים למקדש. יש לישון עם רגליים מופנות ליציאה. אסור לדרוך על מפתן הדלת. יש לקבל דברים תמיד רק ביד ימין.

הילדים מתרגשים לישון באוהל מונגולי אמיתי, ואלי מאושרת. היא ישנה עם מיה באותה מיטה כדי לוודא שהיא בסדר.

את היום למחרת הם לוקחים למנוחה, ונשארים עם המשפחה שמארכת אותם. מיה מתחברת עם הילדים הקטנים ומשחקת איתם.

לקראת צהריים הם הולכים מרחק-מה ויורדים בצוק כדי לצפות במפל הגדול ביותר במונגוליה. כולם משתכשכים בבריכות שלצידו. המים קרירים והשמש חמה. שירה ומאנו הולכים לדוג.

בערב מוץ' לוקח אותם לראות איך חולבים את היאק. הם עומדים קרוב לחיה העצומה, לידם יושבת אישה מונגולית מבוגרת ועבת בשר, כולה חיוכים, וידיה מונחות על פטמות החיה האדירה הזאת. לאלי מתחשק ללטף את החיה, לחוש בין אצבעותיה את הפרווה העבותה, הסבוכה והמרהיבה הזאת, אבל היא לא מעזה.

מוץ' ממשיך איתם לבית חברים, שם מכבדים אותם בחלב סוסים טרי וחמים. טעם החלב לא דומה כלל למה שהם מכירים מהפרה. שירה לוגמת מקערת החלב החם, ואלי ממהרת לצלם אותה. בתוך הגר מונחות חביות ענק מלאות בחלב סוסים, ואנשים דופקים בתוכן עם מוט עץ כבד. מסתבר שככה הופכים את החלב לוודקה. וודקה מחלב סוסים - אלוהים כמה מוטרף זה נשמע. הם נותנים לאלי לטעום, והיא נשבית. יש לזה טעם של בית, ושל אלכוהול מתקתק ועדין, וזה חזק. הבנות מתנסות בהליך, ומוץ' מסביר להן שכדי להכין את הוודקה צריך לדפוק ככה עשרת אלפים פעמים בכל יום.

הם יושבים עם המשפחה המארכת עוד כמה שעות, אלי, צמחונית מגיל 12, מתפנקת בוודקה, והילדים ומאנו מקבלים טעימות מכל מיני סוגים של בשר. אלי צוחקת מכל הלב כשהיא רואה איך הילדים מגישים את הבשר לפיהם, בהיסוס ובחשש גדול. לפעמים צריך אומץ כדי לטעום עולמות אחרים.

למחרת הם נפרדים מהמשפחה. לפני שהם יוצאים לדרך ניגש אליה אב המשפחה ומניח בידה משחק עשוי מעצם של סוס, חוטים ושיני סוס. זה משחק חשיבה, שבו צריך להעביר את השן מצד אחד של העצם לצידה השני. הוא מראה לה מספר פעמים איך עושים את זה, אבל אלי כל כך נרגשת מהמחווה, מהמשחק המקסים הזה שהוא הכין לילדיו וכעת מונח אצלה ביד, שהיא לא מצליחה בכלל לעקוב אחריו.

היא תשמור ותנצור את המשחק הזה עוד זמן רב, איתה במזוודה. ושנים מאוחר יותר, כשתפנה את בית אימה המתה מכל חפציו, כולה שבורה וכואבת, היא תמצא אותו מונח על אחד ממדפי הספרים בחדר ילדותה. היא תפקיד אותו בארגז קטן שאותו תקדיש לחפציה האישיים ביותר, ארגז שיישמר בבידעם של דוד שלה בירושלים, רגע לפני שהיא חוזרת למרחבים.

הם עוברים באתר של מעיינות חמים טבעיים. המים נובעים מהאדמה, מותרים בה משקעים בצבעי חלודה, אפור ושחור. הנוף שחולף לנגד עיניהם לא מפסיק להדהים. עדרי יאקים, עיזים וסוסים שרועים חופשיים במרחבים ירוקים, מנוקדים בפרחי בר סגולים, ורודים ולבנים, ושמיים כחולים.

במחנה קר מאוד באותו לילה. היא יושבת מקופלת ליד המדורה אחרי שהילדים כבר הלכו לישון, מנסה לחמם את כפות ידיה שקפאו אחרי רחיצת הכלים בנהר. מוץ' מתיישב לידה ורואה שהיא רועדת. הוא מניח על כתפיה את המעיל המונגולי הכבד שלו. בחשכה הגמורה הם צופים בברקים הולכים ומתקרבים אליהם, ומוץ' מבקש "בבקשה אל תתקרבו לכאן, תישארו אי שם במרחק". זה לא עוזר. הסופה מגיעה אליהם, והגשם יורד בעוצמה כל אותו הלילה.

למחרת סגרירי והנסיעה קשה. הנוף הולך ומשתנה. סלעי בזלת שחורים, יערות עבותים ונהר עצום ומהיר שחוצב עמוק תחתיהם. הם מגיעים לאגם הלבן לעת ערב, עייפים ומותשים.

האגם הלבן הוא נקודה תיירותית מוכרת במונגוליה. סביבו מונחים סלעי בזלת שחורים בצורות שונות, והוא צלול ויפה וגדול, אבל בכלל לא לבן. זוהי אחת מהנקודות התיירותיות הבודדות המתוכננות להם במסלול שבנו יחד עם מוגי, מהגסטהאוס באולאן באטאר. מוגי היתה פעם מדריכת טיולים והיא מכירה את מונגוליה היטב. אלי והיא ישבו ותכננו את כל המסלול, ציירו אותו על המפה, ואחר כך מוגי מצאה את מוץ'. ככה הם יצאו לדרך.

הם ישנים בגסטהאוס על גדת האגם בתוך גר חביב, והעיקר - במרכז עומד תנור חימום. אלי מתענגת על החום ועל עצי ההסקה שניתנים להם ביד רחבה אחרי יומיים של סופה,

קור וגשם ונסיעה קשה בשטח. הם מסתפקים בארוחת ערב צנועה שבעל הגסטהאוס אלתר עבורם, כמה כיסוני בצק בסגנון מונגולי מסורתי.

בבוקר מוץ' מודיע שלא זזים לשום מקום. האוטו ספג פגיעות קשות מהדרך, וצריך להקדיש את היום לתיקונים. מזג האוויר קריר מדי לרחצה. הם מתחברים קצת עם תיירים אחרים, ויונתן מוצא שותף לשחמט. האוכל הולך ואוזל.

למחרת גשום וקר. הם יוצאים לדרך וחולפים על פני הר געש שעליו תכננו לטפס, אבל בשל מזג האוויר הדרך מלאה בוץ ויורד גשם, ואלי נאלצת לוותר. מיה והיא מתאכזבות מאוד. "כנראה זה לא הזמן שלנו לטפס על הר געש אמיתי", היא אומרת לבתה בצער.

הדרכים בוציות וקופצניות. הגשם לא מפסיק לרדת, והגג של הוואן מתחיל לדלוף. אלי מביטה בחלון, ורואה רק גשם ואת האפרוריות שבחוץ. קר לה כל הזמן. יונתן, שיושב מקדימה ליד מוץ', מנצל את ההזדמנות ומצלם כמה סרטוני וידיאו שמראים את כולם מקפצים ומרקדים בתוך האוטו.

הם מבינים שלא יוכלו להקים אוהל הערב. הם חוצים מעבר הרים גבוה, והמראות פשוט מרהיבים. עצי מחט עצומים, עבי גזע וירוקים, סלעי בזלת, נחלים ומפלים קטנים, מיני בעלי חיים שמציצים מבעד ליער. פרחים צבעוניים ופטריות מרפדים את האדמה. כמו לטייל בתוך אגדה.

אחרי שיורדים מההר מוץ' מתחיל לחפש משפחה שאצלה יוכלו להתארח ללילה. בינתיים, מהחלון רואים רק עוד ועוד יאקים.

האווהלים שמציעים להם ללון בהם נראים לה לא לעניין. אין הרבה כאלה, אבל אלה שפנויים חשופים לאדמה הקרה והלחה, בלי מיטות, ובדרך כלל מכילים כבש או שניים שתלויים מהתקרה לייבוש.

במונגוליה לא אוכלים כלום חוץ מבשר.

אחרי חיפוש ארוך, שנמשך הרבה מעבר לסבלנות שלה, הגשם פוסק פתאום ועל הדשא הלח, לגדת נחל קטן, הם מקימים בכל זאת את האוהל. כמעט חושך מוחלט.

הגשם מתחיל שוב וצולף בקירות האוהל כל הלילה. אלה ימים קשים וקרים, ואין להם מושג מתי ישתפר מזג האוויר, מה שגורם למצב רוח ירוד אצל כולם. היא מרגישה אחראית על הכול, אפילו על מזג האוויר, וכל תלונה צורבת כאב קטן בחזה שלה.

∴ רק נדמה לך שהשתפר

בבוקר עדיין קצת קריר, אבל מהר מאוד יוצאת השמש. אלי טובלת כפות רגליים יחפות במימי הנחל וצועדת לאורכו, חשה את רכות העשב והמים תחת רגליה.

השמש חזרה. איזה עונג.

אחרי נסיעה קצרה הם עוצרים בכפר קטן כדי לנשנש משהו. היא מציצה בטלפון שלה ורואה שיש אינטרנט. נכנסת לפייסבוק ונדהמת ממספר ההודעות על הקיר שלה. אחרי כמה רגעים היא נזכרת - אתמול היה יום ההולדת שלה בפייסבוק. מצחיק, היא מפרידה בין התאריך האמיתי שלה לתאריך שכתוב אצלה בפייסבוק. בהתחלה זה היה רק כדי לא לתת יותר מדי פרטים, ובהמשך שכחה לגמרי מהתאריך הזה. כל שנה מחדש היא

שוכחת ממנו, ואחר כך פשוט נהנית מזה שיוצא לה לחגוג פעמיים - ואחת מהן היא תמיד מסיבת הפתעה.

היא מנצלת את רגעי האינטרנט ועונה לכל אחד באופן אישי. הברכות מרגשות אותה מאוד. המון אנשים, רובם כאלה שפגשה תוך כדי המסע או שרק עוקבים אחריה וירטואלית, שולחים לה אהבה ותמיכה. היא מרגישה מוזר. מרגישה לא ראויה. קשה לה להאמין שכל כך הרבה אנשים באמת אוהבים אותה.

הם ממשיכים מעט הלאה, לעיר שבה יוכלו סוף-סוף להצטייד במזון. אלי מוציאה קצת כסף בכספומט, וחוזרת לאוטו כשהכסף טמון בין שדיה. זה "נוהל כספומטים בחו"ל". היא לא אוהבת להסתובב עם הרבה כסף עליה.

אלי שולפת את הכסף ומפשפשת בתיק כדי למצוא את הארנק. יונתן מגיש לה את הטלפון. ימים רבים שלא הייתה קליטה, והנה שיחה. בעלה. זו שיחה קצרה וממוקדת. היא צדקה בתחושתה. יש אישה אחרת. הוא רוצה להתגרש.

זהו.

היא נשארת עם ידיה טמונות עדיין בתיק, בתוך אוטו באמצע חניה שכוחת אל בפאקינג מונגוליה. מתקשה לנשום. מביטה בילדים, מתרחקת מעט מהאוטו, מתיישבת ברגליים רועדות על גרם מדרגות כלשהו, טומנת ראשה בין ברכיה ונושמת.

שתי דקות ודי. "הכול בסדר", היא צועדת חזרה ואומרת לילדים שהיו מודאגים. "לא קרה כלום", היא חוזרת ואומרת, מלטפת את ראשיהם ומחייכת אליהם.

אלוהים. בשום מקום. בלי קליטה. בלי אינטרנט. בלי מגע עם העולם החיצון. היא לבד עם הבשורה, ועם שלושה ילדים. המחשבות שלה מתרוצצות. הכול מרוסק, מפוזר, נשמט. רסיסים של חיים, של עצמה, של אהבה. ואולי לא אהבה. ומה עכשיו? מה לעזאזל היא הולכת לעשות עכשיו???

שנתיים חיכתה לו. שנתיים שהוא מתקשר כל יום, ונותן תקווה ומבטיח ומעודד אותה להמשיך. שנתיים שהיא בקושי שורדת בפנים, בשקט, ובחץ משדרת שהכול מעולה. שנתיים שהיא אומרת לו "לך", כי היא סתם עושה לו רע, והוא מתעקש להישאר.

והנה זה בא. זהו. ובדיוק כשדברים התחילו להשתפר עבורה. נכון, זה היה מתבקש, ונכון, זה היה צפוי. אבל פתאום, יש חותמת. ומעכשיו היא באמת לגמרי לבד.

אלי רק רוצה להתכנס לאוזניות, אל תוך המוזיקה, ולהיות בשקט עם עצמה, אבל צריך למצוא בצל שיהיה להמשך הדרך. ומספיק מי שתייה לשלושת הימים הקרובים. ואולי מלפפונים חמוצים.

יש כפרים שלמים במונגוליה שיש בהם רק מלפפונים חמוצים.

מזל שהילדים מתים על זה.

אלי לא מצליחה לחשוב על כלום, והגרון שלה סתום. הרגליים רועדות והדמעות תקועות, והפחד - אמא'לה, הפחד. אבל אי אפשר להפסיק את החיים האלה אפילו לרגע, אז היא קונה בצל ושום ומים. בין נשימה לנשימה. בקושי.

מוץ' מתחיל לנסוע, הם יוצאים מהעיירה הקטנה, והיא מנצלת את השניות האחרונות של האינטרנט ושולחת הודעה קצרה לאמא שלה - "הוא רוצה להתגרש". ושקט. הם ממשיכים בדרך, כאילו זו רק עוד חניה, רק עוד יום.

לדבר עם מישהו. מילה. אמא שלה. חבר. אבל אין. אין כלום פרט למרחבים ירוקים, שהיא בכלל לא שמה לב אליהם כרגע. כל מה שהיא רוצה זו איזו דלת לסגור מאחוריה ולקרוס. תנו לה לברוח מהאוטו הזה, שקופץ ומקרטע על פני המרחבים והשמיים הקסומים האלה, ורק לרוץ רחוק וליפול על ברכיה, לרעוד ולבכות.

להוציא הכול. לפרוק משהו שבטח היה שם כבר קודם, ועכשיו נפרץ בפתאומיות. כמו לפתע התנוסס מול השור הדגל האדום. משהו בה הרגיש כאילו הוא שועט קדימה בכאב ובכוח בלתי נשלטים. והיא שותקת. בקושי.

הילדים מבינים שמשהו רציני קרה. היא תמיד היתה כל כך שקופה להם. מתישהו במהלך הדרך הטלפון מצלצל. אלי מתקשה להאמין, זו אמא שלה. היא לוחצת על כפתור המענה, "הלו? הלו? אמא?", היא מנסה, אבל לא שומעת כלום. ושוב שקט. הדמעות נעצרות ברגע האחרון. על הטלפון הזה, למרות עקרותו, היא תודה לה אחר כך כל חייה.

כמה שנים קדימה, כשהיא כבר גרושה רשמית ומצולקת כולה ממלחמה איומה, היא תקבל את הבשורה על מותה של אימה ברגע אחד הזוי, בלילה גשום בצפון הגבוה של הודו, בחבל לאדאק הציורי, וליבה יתרסק שוב כפי שמעולם לא התרסק.

אבל עכשיו, אימה היא האדם הקרוב והמשמעותי ביותר בחייה.

מוץ' עוצר לחניית לילה לגדת אגם יפה.

****

כבר מאוחר, ואלי ממהרת לארגן אוכל. הילדים ומאנו ממהרים להקים את האוהל. רוח נושבת בחוזקה, ותוך דקות מתחיל גשם, בדיוק כשהם גומרים להקים את האוהל.

הגשם חזק. ענן אחד בלבד, אפור כהה, שניצב בדיוק מעל לאוהל שלהם באמצע שמיים כחולים. השמש עדיין במרחק. היא יוצאת אל הגשם ששוטף בעוצמה. הגרון עדיין קפוץ, הדמעות עדיין תקועות, הרגליים עדיין רועדות, ולפניה מונחת קשת מרהיבה. הקשת הזאת היא בשבילה. היא יודעת. בתוך הבדידות והוואקום, היא העוגן. הנה, תראי, אפור וגשום אבל תסתכלי רחוק, היא אומרת לעצמה. תראי, הקשת כאן. הכול יהיה בסדר.

כבר תשע שנים, מאז מותו של אביה, היא נתלית בסימנים. בעיקר אלה הקשורים לגרמי השמיים. איכשהו זה גורם לה להרגיש קרובה אליו. אביה, שהיה העוגן של חייה. כך היא מרגישה שהוא שומר, שהוא לפחות נמצא איפשהו. סוג של נחמה. כי אחרת, בלעדיו לגמרי, זה היה קשה מדי.

הגשם פוסק באחת, ממש כמו שהופיע, והשמש חוזרת ומכבדת אותם בשקיעה מרהיבה מעל מימי האגם.

הילדים מעורערים. הם שמעו את השיחה והם בלחץ. היא לא ממש יודעת מה לעשות. מחליטה שאין טעם להסתיר. כן. אבא ביקש להתגרש. אבא היה לבד ועצוב, ואם זה מה שיעשה אותו מאושר אז אנחנו שמחים בשבילו. הם רואים בעיניים שלה שזה לא הכול. היא ממשיכה. כן. אני עצובה מאוד. אבל העצב הזה הוא רק שלי. הוא לא קשור אליכם. אבא אוהב ואמא אוהבת, וכלום לא ישנה את זה. לעולם. והכול יהיה בסדר.

היא אמרה לילדים מה שנראה לה נכון בשבילם. אין לה עם מי להתייעץ. היא מקווה שהיא לא דפקה כלום. מאיפה לה לדעת מה אומרים במצבים כאלה? אין אפילו גוגל, לעזאזל.

האם הוא התכוון לזרוק את זה עליה ככה, כשהיא חסרה אמצעים בסיסיים לתקשורת? או שכרגיל אצלו, הוא פשוט פלט את זה בלי להבין את ההשלכות יותר מדי?

היא נזכרת בצחקוק הקליל שהיה בקולו כשאמר לה את זה. הפער בין המילים שנאמרו לבין טון הדיבור הוא שהכאיב לה יותר מכול.

בלילה היא מלטפת את הילדים עד שהם נרדמים. מוץ' ומאנו יושבים ליד המדורה ושותים וודקה. דווקא נחמד לה לשבת איתם, להקשיב לשיחות הטיפשיות שלהם. אחד נפאלי מהכפר והשני מונגולי מכפר אחר, אף אחד מהם לא ממש דובר אנגלית, אבל זה לא מפריע להם להתגלגל מצחוק ביחד. זה מאוורר לה קצת את הראש. ובכל זאת, היא מחליטה שוודקה זה לא רעיון טוב בשבילה כרגע.

היא לא ישנה כל הלילה.

∴ מתפרקת תחת שמי מונגוליה

בבוקר מאנו מגרד אותה החוצה מהאווהל. היא גמורה, שבורה, כואב לה בחזה ובא לה רק לבכות. השמש זורחת. זה יום יפה נורא.

היא מתנדבת לרוחץ כלים רק כדי להתרחק, להיות עם עצמה קצת בשקט לגדת האגם, אבל הבנות רוצות לבוא לעזור ואין לה רגע אחד לבד. לא דלת, לא כוך, לא ארון.

השמש מחממת והמים כחולים, צלולים וחמימים. בא לה לקפוץ לתוכם, אבל מוץ' אומר שהם יסעו למקום טוב יותר לשחייה.

היא לא אוכלת כלום, לא מסוגלת, ומאנו דוחף לה כוס קפה, מכריח אותה להכניס משהו לפה, לפחות לשתות. כל הנסיעה הוא מחזיק לה את היד ולוחש "יהיה בסדר". הוא בכלל לא מבין למה היא מגיבה בעוצמה כל כך גדולה. מה, היא לא ידעה שזה מה שיקרה?

בעיניו, זה קרה ביום שבו בעלה עזב. איך אתה עוזב ומשאיר אישה מדהימה כזאת ככה לבד. מה, אתה לא יודע מה קורה בעולם? ואולי בעצם בעלה עזב באותו יום שבו הוא עצמו אסף אותה בתוך החשיכה עם המנוול ההודי ההוא. שם, בעיניו, הוסרה האחריות של אותו בעל סופית.

מגיעים לחוף לגדת אגם. מוץ' תמיד מציין את שמות האגמים, אבל במונגולית הכול נשמע לה כל כך מוזר ובלתי ניתן להגייה, אז היא פשוט מתעלמת ומשאירה את האגם הזה, כמו כל קודמיו, פשוט כתמונה צלולה וחסרת שם בזיכרונה.

השם היחיד שהיא מצליחה לזכור הוא "חובסגול", וזה רק כי מוץ' כל הזמן מזכיר אותו, מפני שהוא אחת התחנות האחרונות במסע שלהם - וגם כי הוא האגם הגדול ביותר במונגוליה.

הבנות נשארות באוטו, מאנו מתרחק ויונתן הולך לקצה השני - והנה היא כמעט עם עצמה. רוכנת בבגד ים קטן לגדת האגם, מביטה בהרים המשתקפים במים, בציפורים. בעננים. מביטה בעצמה, בפניה, בבטן החשופה. רואה אישה זקנה, מכוערת וחבולה.

יונתן מתקרב. הוא רוכן לצידה ושם יד על כתפה, עוטף אותה ושוקק. הם יושבים כך, שניהם, כמו אח ואחות או כמו בן ואימו השבורה, אולי כמו נערה ואביה, אבל היא לא רוצה שהוא יעטוף אותה. זה לא בריא. הוא לא זה שצריך לשמור עליה.

בסוף היא רק לוחשת לו: "זה היה צריך לקרות".

כן, זה היה צריך להגיע, אחרי שנתיים שהוא בארץ לבד. למעשה, ניעורה בה מחשבה, זה אפילו רעיון טוב. אבל כואב לה. וגם בשביל הילדים. היא מבינה בליבה בדיוק איזה שבר היא הולכת לגרום להם.

על השבר הזה היא לא תצליח לסלוח לעצמה גם שנים אחר כך. היא תרגיש אשמה וכאב, וכל זה על אף שהילדים יתאוששו וימשיכו בטוב.

הברכות שקיבלה ליום ההולדת בפייסבוק מקבלות משמעות אחרת פתאום.

צועדת לתוך המים. הם קרים, ואלי נותנת לכל הפחד שלה לרעוד החוצה, עמוק יותר ויותר. טובלת את הראש. צוללת קצת עם עצמה. מסירה את בגד הים. טובלת בחזה חשוף מתחת למים, רועדת מקור, משחררת את הגוף את הנפש, את כל החושים. הנה השקט מגיע.

ממשיכים בדרך. עוד כפר, עוד תדלוק, עוד אוכל, עוד חניה. כולם אוכלים צהריים, והיא לא מסוגלת. כאילו משהו נאטם שם בפנים. מאנו דוחף לה ליד קפה וכמה מלפפונים חמוצים.

היא אוכלת רק בשבילים. מנסה לא לחשוב אבל לא מצליחה, כל מה שבא לה זה לשתות ולעשן, להטביע את הפחד והעצב האלה בסמים ובאלכוהול כמו כל אדם רגיל, אבל היא לא יכולה.

הילדים.

הכול בגללי, היא חושבת. דחקתי בו, דחפתי אותו לקצה עד שנמאס לו. עד שכל כך לא היה לו אכפת יותר, עד שהוא הותיר אותי מדממת באמצע שום מקום בלי שום נקיפות מצפון. למה לא יכולתי להיות עבורו פשוט אישה נורמלית? כזאת שכל מה שעושה לה טוב זה ברביקיו על המרפסת? מגיע לי. הכול באשמתי.

בחניה הבאה רוח וקר, והם בקושי מצליחים להקים את האוהל. קשה להקים אוהל כשנושבת רוח חזקה. אין עצים בנמצא, אבל יש קקי של סוסים והם מבעירים בזכותו מדורה. מי היה מאמין שהילדים אי פעם יסתובבו במרחבי מונגוליה ויאספו קקי של סוסים, ועוד ייהנו מזה. הילדים לא מראים סימני מצוקה, והם למעשה די נהנים מכל העניין.

אלי לא אוכלת. מאנו מכין לה תה חזק ומתוק. הילדים הולכים לישון, והיא מרגישה כאילו החיים האלה, עכשיו, לבד במונגוליה, הם קצת יותר מדי בשבילה.

בחסות החשכה מאנו לוחש לה: הכול קטן עלייך. את כבר שנתיים מטיילת איתם לבד. זה מה שתמיד רצית. חלמת. נלחמת. הקרבת. אז ממה את בעצם פוחדת?

:. שיזדיין עם מי שהוא רוצה

הם ממשיכים בדרך, צוללים יותר ויותר לעומקה של מונגוליה. מערבה. הנוף מתחלף ממרחבים ירוקים אינסופיים למרחבים צחיחים למדי. הדרכים הופכות מבוציות למאובקות. הסוסים הרועים בחופשיות, היאקים והצאן הולכים ונעלמים כמעט לחלוטין. תחת זאת הם פוגשים עגורים ועופות דורסים. עגור היא אחת הציפורים האהובות עליה. היא יפה וחזקה, והציפור היחידה שעוברת מעל האברסט במסע גבורה לא ייאמן. מונגוליה היא כמו שמורת טבע אחת גדולה.

המילים של מאנו מהדהדות לה בראש, והיא מרגישה חזקה יותר. שיזדיין עם מי שהוא רוצה. גם אני חופשייה עכשיו.

הדרך מתארכת. כבר שלושה ימים בלי קליטה ובלי אינטרנט, וקשה לה מאוד. היא רוצה לשמוע את הקול של אמא שלה. מישהו אוהב שיגיד לה שהכול יהיה בסדר. כל כך רוצה.

בינתיים היא מנסה לשמור על הילדים עד כמה שניתן. להחזיק בפנים. החיים נשברו להם במקום הכי מדהים בעולם. אבל הכול כרגיל, כמעט. התחושה שאין לה עם מי להתיעץ, לחשוב איך לנהוג עם הילדים. מה אומרים, מה לא אומרים. התחושה שזאת רק היא עכשיו, וזהו, במלוא מובן המשמעות, חדשה לה, מכבידה על הנשימה ודורשת ממנה למצוא ביטחון אדיר בתוכה.

אמא נטו.

כוסאמק.

****

עוצרים ליד אגם ענק ומדהים ביופיו. מוץ' שולף עוד איזה שם במונגולית, לא מתייאש. המים כל כך צלולים וכחולים שהנשימה לא יכולה שלא להיעתק. מרחוק מנצנצים הרים אפרפרים. יחסית מוקדם, והשמש עדיין מחממת. הם מקימים את האוהל מהר, והילדים רצים לשחות. גם בבוקר שלמחרת הם מספיקים רחצה מרעננת.

הדרך מערבה מרוצפת אגמים שמימיהם זוהרים בשמש למרחוק. הרחצות באגמים הן תענוג אמיתי. המים הקרירים זכים וצלולים, והם תמיד לבד לגמרי. אין תיירים או טיילים אחרים בסביבה. היא צוללת פנימה, מגרשת את כל הפחדים, כל החרדות, כל הכאבים כולם. מתחברת עם הטבע, שנראה כאילו אף אחד מעולם לא נגע בו לפנייהם.

אלו הם איים קטנים של שקט עבודה, והם אלו ששומרים עליה שלא תתפרק. משהו בחיבוק של המים נוסך בה ביטחון או רוגע, משל הייתה עובר ברחם אינסופי. המים הם הנחמה, והיא מתרפקת עליהם, כמו ילדה שמניחה את ראשה על ברכיה של אימה. המתח מתמוסס, לאט ומעט. היא נזכרת בלידה של שירה, שאותה ילדה בבית, בתוך בריכת מים חמה ומרגיעה.

איזה מזל שיש אגמים במונגוליה, חשבה. היא בכלל לא חשבה שיש. מונגוליה, היא מבינה פתאום, נראתה אחרת לגמרי בדמיונה.

הם חולפים בנופים מרהיבים, ומצליחים אפילו לראות את קצה-קצה של פסגה מושלגת. חונים ללילה ליד גר באמצע שום מקום. האדמה כתומה, כמעט אדומה, ועליה פזורים סלעי ענק בתצורות עגולות. הכול מסביב צבוע בצבעים עזים. היא מפוזרת בין הדאגה התמידית לצורכי הילדים לבין נפשה החבוטה, שרק רוצה קצת שקט. מבשלת להם ארוחת ערב, ואחרי ארבעה ימים שלמים וקילומטרים רבים, סוף-סוף מצליחה לאכול.

שנים אחר כך היא עדיין תזכור את הרגע שבו הצליחה לאכול. היא תזכור שהיו אלה פסטה ברוטב עגבניות, מלפפון חמוץ ותה מתוק, שאותו הניחה על הגג של האוטו ולגמה ממנו בהפסקות. זה יהיה עבודה זיכרון ברור וחזק, מאלה היוצרים את שורשי הווייתם.

המשפחה המקומית שלידה חנו מזמינה אותם לגר שלה. הם מכבדים אותם במיני מטעמים מוזרים, כמו סוג של קרקר שהוא בעצם יוגורט מיובש ומיני בשר מבושל. אלי נהנית בעיקר מהוודקה תוצרת בית שהם מכינים מחלב עיזים. מדהים בעיניה שבכל מקום שבו הייתה עד כה בעולם, בני האדם מצאו דרך להכין משקה משכר. זה לא סתם, הצורך הזה במיסוך, בריכוך, בבריחה, כנראה. היא שתתה כבר יין בננות בווייטנאם, יין קוקוס בפיליפינים, יין סולת בנפאל, ועכשיו וודקה מחלב עיזים כאן, באוהל המונגולי.

בתוך הגר שלהם יש הכול, מקדש מפואר וטלוויזיה ומחשב, אבל שולחן אין. המונגולים אוכלים על שרפרפים בישיבה על הרצפה. זהו חלל אחד גדול שבו נמצאים תמיד כולם. לא פלא שתמיד יש להם וודקה, היא מחייכת לעצמה. יש מלא מקומות בעולם שמעבירים חיים שלמים בלי לשבת ליד שולחן, אוכלים על הרצפה, וזה לגמרי ברור.

הבנות מתחברות מהר מאוד עם ילדות המשפחה המונגולית, והן כבר יוצאות ביחד החוצה, מטפסות על הסלעים, רצות אחרי הצאן וצוחקות. הבנות שלה למדו שלוש שפות חדשות בשלוש שנות הטיול שלהן ומדברות אותן באופן שוטף, אך אף אחת מהן היא לא מונגולית. והנה, מי אמר שצריך שפה כדי ליצור קשר.

עד הלילה הם מבליים בנעימים עם המשפחה, אוכלים ושותים ומצטלמים מלא. המונגולים, כך למדה, אוהבים מאוד להצטלם.

באווהל לפני השינה קר נורא. פחד מתגנב שוב לגרון. היא שומעת, או אולי רק מדמיינת, כל מיני קולות מוזרים. הם באמצע שום מקום, והיא מרגישה כמו בקצה של הקצה. לא מתעצלת, היא יוצאת בחשש החוצה. הכוכבים נוצצים וזוהרים כל כך. הלילה יפה ומפחיד, ונשמתה כמעט שנעתקת.

בשלוש לפנות בוקר היא נזכרת שלמיה נפלו שתי שיניים היום, והיא שכחה מפיית השיניים. חרא.

אחר כך, בבוקר, הם יגלו שזאבים פלשו לעדרי הצאן של המשפחה וטרפו כמה מהעיזים.

∴ ילדות רוכבות על סוסים

הדבר הראשון שהיא רואה כשהיא יוצאת מהאווהל בבוקר הוא את הילדה המונגולית הקטנה, צ'ימאג, מהמשפחה שאירחה אותם אמש, רוכבת על סוס. שיערה הארוך, השחור מרקד סביב פניה המאושרים, והיא אחת עם הסוס, בטבעיות ובשליטה מוחלטת. כמה יופי, נשמתה ריקדה בתוכה. כמה מדהים העולם הזה. לכל אורך המסע הם רואים ילדים צעירים רוכבים על סוסים כאילו שהם עושים את זה עוד מהגלגול הקודם.

הבוקר רק התחיל, אבל היא מרגישה עייפה, חלשה ומותשת, פיזית ונפשית. בקושי מצליחה לזוז. כל הגוף שלה ממשיך לדאוב, כאילו נדרסה על ידי סופה חזקה במיוחד. הילדים רבים ריב גדול מאוד על משהו ממש קטן. אחר כך מאנו רב עם שירה. על קצות סבלנותה היא מפשרת, ומחזיקה את עצמה רק מספיק כדי לגמור לארגן הכול ולעלות לאוטו.

עוצרים בעיר גדולה. היא ניגשת לכספומט, והוא מודיע לה שאין כסף למשוך. משם למשרדים של חברת הסלולר, כדי לברר מדוע הסים קארד של שירה לא עובד. מולה הפקידה, מדברת במונגולית שוטפת, ואלי מנסה לגשש אחר משמעות דבריה, מסתחררת מהשטף. זהו, היא לא יכולה יותר.

אחרי ארבעה ימים, מול פקידה מונגולית המומה, היא מתרסקת. דמעות מציפות את עיניה, ואין לה שום יכולת או רצון לעצור אותן. בדמעות היא חותמת לה, משלמת על סים חדש, יוצאת לרחוב, לשמש, לאבק. הדמעות זולגות וזולגות, והכאב בחזה הפועם בחוזקה צורב אותה פיזית. היא ממש מרגישה אותו.

ניגשים לקנות ירקות במעין שוק ירקות בסגנון מונגולי. הרוכלים מציעים כולם פחות או יותר אותו מגוון: תפוחי אדמה, בצל, כרוב וגזר. במונגוליה אין ירקות. והיא בוכה. עומדת מול הרוכלים ובוכה, קונה ירקות ובוכה. הם מוצאים בשבילה בדרך פלא עגבניות. כולם מאושרים, אבל לה לא אכפת. מכלום. היא רוצה לחזור לאולאן באטאר וזהו. היא לא רוצה יותר כלום.

היא נכנסת לאוטו, נשכבת בספסל האחורי, והדמעות פורצות ממנה בלי שהיא יכולה לעצור אותן. הילדים נותנים לה שקט, ומאנו מניח את ראשה על ברכיו. חופן את פניה בידי. הנה הוא שוב כאן לחטא את הפצעים.

לוקחת כמה שעות שקטות של נסיעה. מתרפקת על תה מונגולי חם. התה המונגולי דומה קצת לתה הטיבטי, ואין לו שום קשר לתה המוכר ששותים באנגליה. הם מבשלים אותו עם חלב וחמאה, ובמקום סוכר שמים בו מלח. התה המונגולי הוא מלוח ולוקח זמן להתרגל אליו, אבל בסוף מתמכרים - וממילא אין שום דבר אחר לשתות. היא מבינה

שלחזור עכשיו חזרה ייקח להם שבועיים נוספים לפחות. שנים שהיא חולמת להגיע לכאן, לעזאזל. ודווקא עכשיו.

היא נושמת נשימה גדולה, מביטה בשמיים ושואלת את עצמה, "את מוכנה לוותר על כל זה?" חוצבת מתוך תוכה, ממש בכוח, עוד קצת מרחב. דקה ארוכה חולפת עד שמגיע מתוכה פנימה משב מפתיע של כוח שלו חיכתה. אני אולי שבורה, אבל לא מוכנה עדיין לוותר. אני כבר כאן, ואני ממשיכה. הגירושים יהיו שם גם אחרי מונגוליה.

שנתיים חיכתה לו, היא אומרת לעצמה. עכשיו שהוא יחכה. אני במונגוליה, ואני הולכת ליהנות מזה. מביטה דרך החלון. בחוץ יפהפה. דרך בין הרים, נחלים צלולים עם מים קרירים, עיטים מעופפים וקצות פסגות מושלגות.

האוטו חוצה דרך שני אגמים, אחד מכל צד. השמיים המדהימים של מונגוליה משתקפים במימיהם משני צידיה, וזה מרגיש כמעט כמו לטוס. היא נפעמת מהיופי, מהעוצמה, מהפראיות של המקומות האלה.

תנו לי כוח, היא מבקשת. חונים ללילה ממש מול פסגות השלג. ההרים במרחק צבועים באדום ובסגול. מוץ' מסביר שזה בגלל הפרחים שמכסים אותם.

הלילה קר מאוד. הם אוכלים בתוך האוהל, והילדים נרדמו מיד אחר כך. בשתיים עשרה בלילה היא נזכרת לכתוב למיה מכתב מפיית השיניים, תחת אורו הקלוש של הפנס. הפייה התנצלה על האיחור ביום - זה רק כי קשה למצוא את האוהל כאן במונגוליה, בחושך.

∴ המערב הפרוע

למחרת מגיעים לעיר "אולגי", העיר המרכזית של מערב מונגוליה. כבר אחר הצהריים, והיא ניגשת לכספומט שמוציא לה רק 50 אלף טוגרוק - בערך 20 דולר. היא בלחץ. כולם הולכים לאכול, אבל אלי לא רוצה לאכול כלום. היא יוצאת מהמסעדה ומדברת עם אמא שלה בטלפון. שיחה ראשונה זה ימים.

"הוא הסביר למה? מה קרה?", אמא שלה שואלת בתמיהה.

"לא", אלי מנסה לעצור את הדמעות. "רק שיש מישהי אחרת, ושהוא רוצה להתגרש".

"מישהי אחרת???" - אלי יכולה הייתה לשמוע עד מונגוליה איך הזאבה האימהית משייפת את השיניים.

"זה בסדר. לא אכפת לי. להיפך. שמחה בשבילו. מקווה שהיא תתאים לו יותר ממני..."

"ידעת משהו?"

"חשדתי... על אף שרוב הזמן הוא תמך ועודד אותי", היא אומרת. "פתאום בבת אחת הסתובב. בלי לדבר, בלי לשאול, בלי כלום..."

"ואיך הילדים? אמרת להם?"

"הם נראים די בסדר, אבל לא נראה לי שהם באמת מבינים. זה בטח ייקח זמן..."

"טוב, זה לא שהיה כאן שינוי שהם יכולים לראות. אף אחד מכם לא עזב את הבית בפתאומיות..."

"כן... את צודקת. העזיבה הייתה כבר. את המשבר הזה הם כבר עברו", היא שותקת רגע ואז נושמת בקול. "אני רק רוצה להמשיך עם חיי".

"ומה הוא רוצה?"

אלי חונקת את הדמעות, שלא יתפרצו להן באמצע הכיכר הקטנה שליד המסעדה, שבה כולם עדיין נמצאים בעיצומה של ארוחה. היא לא רוצה לחשוב על זה עכשיו. ברור לה שהוא רוצה שהיא תפסיק עם השיגעון שלה ותחזור, עם הילדים, לשגרה שבארץ. "לא יודעת. אני מניחה שהוא מתכוון להמשיך לגור בארץ", היא אומרת לאימה, מקצרת בכוונה כדי לא להיכנס לעובי הקורה.

היא חשה שבעיניו, מאישה חלוצה ופורצת דרך המקבלת את מלוא התמיכה, היא הפכה בבת אחת למשוגעת, לאחת שחיה בעולם של פנטזיות. ואולי לא בבת אחת. אולי שני הצדדים היו קיימים בו תמיד. על פני השטח הקפיד להראות לה תמיכה, כביכול, אבל בתוכו פנימה, היא חושבת, אולי מעולם לא האמין בה.

אלי עוצרת את פסיעותיה חסרות הכיוון ונעמדת במרכז הכיכר. היא מרגישה מסוחררת, כאילו הכיכר סובבת אותה ולא להיפך.

מה רע בלחיות בעולם של פנטזיה.

"הוא מרגיש כמו אדם זר, אמא".

היא עזבה כי לא יכולה הייתה יותר. ואם יש דבר אחד שמאוד ברור לה, בדיוק עכשיו, באמצע הספירלה הנידחת הזאת, זה שהיא לא חוזרת לחיי האומללות שהיו לה. שיחיה הוא על פי בחירתו. היא מבינה שדרכה היא דרכה, ולא דרכו, אבל אין בכוונתה להקריב שוב, גם אם יש שיאמרו שזה הדבר ההגיוני לעשות. "הגיוני" תלוי באיפה שאתה עומד כשאתה מסתכל על הנוף. בעיניה כלום לא הגיוני בזה. כשקמים בבוקר לפקקים ורצים כל היום סתם כי צריך, ואם לא רצים כל היום אז צריך להתנצל על כך, ונשאבים לתוך עבודות הבית והולכים לישון עם הג'וינט והטלוויזיה.

היא לא באמת מסוגלת לשוב עכשיו לחיים של מרדף אחרי הזמן, לחיים חסרי תשוקה בהשרדות אינסופית. היא יודעת, היא תמות. לא. היא לא רוצה לחיות ככה.

היא נכנסת למסעדה בדיוק כשכולם כבר קמים מהשולחן. בעיר יש רק בתי מלון יקרים, והם מסתובבים מעט כדי למצוא משהו זול. הם מוצאים מחנה של אוהלים מונגוליים ומתמקמים שם. אלי לוקחת את הבנות למקלחת המשותפת, דואגת להביא להן דליים של מים חמים, והיא בעצמה רוחצת במים קרים. לא משנה. התנור מחכה להן באוהל, בוער ומחמם.

מיה איבדה עוד שן היום, ואחרי ארוחת הערב ואחרי שכולם הולכים לישון, אלי מתיישבת לכתוב עוד מכתב מהפייה. היא מותשת, אבל שוב לא מצליחה לישון כל הלילה.

****

למחרת יוצאים להצטיידות קלה בעיר. באחד הסופרמרקטים שירה מאתרת קופסת שימורים של שעועית לבנה. היא קוראת לאלי, ושתייהן מתרגשות מהמציאה. הן עוברות מדף-מדף ואוספות את כל הקופסאות שהן מוצאות. אחר כך, בדילוגים, נכנסות לכל חנות מכולת ברחוב ומחפשות עוד. בצהלות ובצחוק גדול הן אוספות את האוצר הקטן הזה לתוך קופסת קרטון וחוזרות לאוטו, שבו כולם כבר מחכים להן.

הם יוצאים מהעיר, ואחרי נסיעה קצרה מגיעים לנקודת העצירה. זהו עוד אגם יפהפה. יורד קצת גשם ורוח נושבת, אבל בעיקר יש כאן המון יתושים. תוך דקות כולם עקוצים. הם ממהרים להדליק אש כדי לגרש את היתושים, ומקימים את האוהל כדי שיהיה לאן

לברוח. את אלי זה מדהים. היתושים רבים כל כך עד שגבעולי העשב שסביבם מכוסים בהם, כנפיהם השקופות נראות כמו פרחים צפופים שפרחו מתוך הגבעולים.

בגלל השעה המוקדמת יש להם זמן בנדיבות, וכולם באווירה רגועה ונעימה. אלי מבלה עם הילדים, משחקת איתם וצוחקת. יונתן מבקש ללכת איתה לטיול סביב האגם. הם יוצאים לקראת ערב. המראות משובבי נפש. צוקים ומים כחולים-ירוקים, וברבורי פרא לבנים מבהיקים צפים להם בשלווה במים בהמוניהם. ושוב הקשת. אינסופית ושלמה, לא מוותרת לה ומופיעה במלוא תפארתה בכל ערב. הם מטפסים על סלעים ויורדים מהם ומשתובבים על גדת האגם.

הזמן שהונח בכפות ידיה מאפשר להיערך בנינוחות לארוחת ערב, והיא נהנית להגיש ארוחה עשירה במיוחד. לא פשוט לבשל על מדורה, ולהכין את הכול בתנאי שטח. צריך לחשב היטב את מספר הסירים, את התזמון שלהם, וגם לחתוך ולקצוץ ולקלף (איפה בדיוק? בכל פעם יש למצוא מקום נוח כדי שאפשר יהיה לעשות את כל אלה). להביא מים מהאגם, לברור מצרכים מתוך הקופסאות וסלי הקניות, שמאופסנים בתוך קופסאות גדולות שמוץ' סיפק להם.

אחרי הארוחה אלי חשה עייפות גדולה. הילדים עדיין ערניים, היא מספרת להם סיפור אבל מרגישה שקשה לה. סבלנותה קצרה. היא עושה מאמץ עצום להישאר רגועה מולם.

למחרת בבוקר אלי לוקחת את שירה ואת הסנדוויץ' שהכינו לארוחת בוקר, הרחק מכולם, כדי להראות לה את הברבורים, רגע לפני שעוזבים אותם. שירה פורצת בבכי. אלי מחזיקה ומחבקת. היא מעולם לא ניסתה לעצור להם את הבכי. שיבכו, זה בריא. "תנשמי", היא אומרת, "רק תנשמי. שום דבר אחר". הן עומדות מול האגם, השמיים והברבורים ורק נושמות.

כמה דקות של כלום.

כמה דקות של הכול.

יוצאים שוב לדרך. מסביב מקיפים אותם הרים צבעוניים - ירוק, אדום, סגול, שחור. פסגות לבנות. סוסים וגמלים. נחלים בכל מקום.

לנשנוש צהריים הם עוצרים ליד דוכן שמציע דאמפלינגס, כיסוני בצק ממולאים בבשר, שאותו מפעילים שני ילדים קטנים.

מונגוליה היא גן עדן לאוהבי דאמפלינגס. הם מגישים אותם בכל מקום, מאודים, מטוגנים או חצי-חצי. בצלחת עם קצת רוטב או במרק. עגולים או בצורת חצי סהר, גדולים, קטנים. ממולאים בכל מיני מכל מיני - ותמיד עם בשר.

בכל פעם מוץ' מנסה להסביר למארחים שלהם שאלי צמחונית, ובכל פעם הנשים המונגוליות הרחבות, הדשנות ועבות הבשר מסתכלות עליה, צנומה וקטנה, שברירית למראה, ומחזירות לה מבט של "כן, רואים...".

תמיד אותו פרצוף. את אלי זה מצחיק בכל פעם מחדש.

הם מגיעים לחניית הלילה שלהם מוקדם מהצפוי. זהו אגם בצבע טורקיז, שבמרכזו שני סלעים גדולים מונחים כמו איים. מעליהם עשרות ציפורים לבנות, חגות ומעופפות. המים צלולים כל כך. אלי מתמלאת שמחה ואהבה ונרגעת.

הם מבליים באגם הזה יומיים. אין קליטה משום סוג, ודווקא השקט הכפוי עושה לה טוב. אלה יומיים מאושרים בפשטותם. הם מבשלים, שוחים הרבה ומשחקים במים. מטפסים על הסלעים, שוכבים להתחמם על חלוקי הנחל המציפים את החוף, מכבסים סוף-סוף, מארגנים ושוטפים את הכול היטב. מזג האוויר נפלא.

המדורה בוערת על גללי סוסים שהילדים אספו במרץ.

המוזיקה מתנגנת מהרמקול הקטן שהולך איתם.

אחרי יומיים קסומים הם יוצאים שוב לדרך. הכיוון הוא מערבה. הם מגיעים לעיירה קטנה, שבה מתגוררים גם בני משפחתו של מוץ'. אחרי כמעט שלושה שבועות שבהם הוא מלווה אותם, חולק איתם כל דקה, אוכל איתם כל ארוחה ומבלה איתם בלילות, הוא מרגיש כלפיהם כמעט כמו דוד. הוא מזמין אותם להתארח בחיק משפחתו, והם מתקבלים בתה מלוח, גבינות וארוחת צהריים דשנה.

חם מאוד. גיסתו של מוץ' לוקחת אותם לקניות בעיר. אלי מתחברת לאינטרנט, מדברת עם אמא שלה. בעלה מתקשר ומבקש לשוחח רק עם הילדים. במייל הוא שואל בכעס אם היא בגדה בו, נותן לה את התחושה שהוא במילא כבר יודע את התשובה.

הגיסה לוקחת אותם לשוק השחור, שבו אפשר לקנות גבינות במרתף חשוק. המוכרים חותכים פרוסה דקה, נותנים לך לטעום ואתה מתמקח מעט על המחיר. אלי קצת משתעשעת מהעניין, עוברת מדוכן לדוכן ומבקשת בלחש לטעום מהגבינות, רק בשביל החוויה, אבל הלחץ בחזה הולך ומתגבר.

פחות מדבריו, ויותר הולכת ופועמת בתוכה השאלה מהי, בעצם, בגידה.

∴ מישהו מת?

הם חוזרים במונית מונגולית טיפוסית - כלומר, מרימים יד וכל מכונית שיש לה קצת זמן עוצרת ולוקחת אותך, תמורת סכום כסף סמלי.

אלי עייפה נורא. בחושיה היא קולטת ששירה לא מרגישה טוב. שירה לא נוהגת להתלונן, ולכן אלי צריכה היתה כבר מינקות לפתח עבודה סיסמוגרף רגיש במיוחד. היא קוראת את המבט בעיניה ויודעת בדיוק. מגישה את שפתיה למצחה של בתה ומרגישה חום. במהלך הערב החום יעלה וילהט. כל כך הגיוני, בתי, היא לוחשת לעצמה. את כל כך אמיתית, ילדה שלי. עבור רבים זה אולי יהיה ממש לא מתאים עכשיו, אבל אלי דווקא חושבת שזה הדבר הכי בריא שיכול היה לקרות לשירה.

גיסתו של מוץ' טורחת סביב ארוחת הערב. הכול מתקיים באותו מרחב, בתוך הגר העגול. הם יושבים, הנשים מבשלות, הגברים שותים ומתלוצצים.

מוץ' לא מבין למה אלי כל הזמן בטלפון ובאינטרנט. היא אומרת לו שיש לה בעיה משפחתית גדולה. הוא שואל בדאגה אם מישהו חולה. "לא", היא עונה. "מישהו מת?" "לא", היא עונה שוב, "ריליישנשיפ", היא אומרת ומחייכת. היא רוצה להגיד לו שהכול התמוטט לה. שבעלה עזב אותה, מוץ', עזב. אבל היא לא אומרת כלום.

היא מחליטה שלא לענות למייל, ולהפסיק את התקשורת עם בעלה. "הוא מלא וגדוש בכעס, ואין בו כלום חוץ מזה כרגע", היא אומרת לאמא שלה, "שום דבר טוב לא ייצא מזה שאענה לו". היא רוצה להתמקד בילדים, ולא מצליחה להבין למה הוא מתעקש לטלטל את הספינה שעליה נמצאים גם ילדיו.

היא מבינה לפתע למה נזכרה בשיחה הסתמית ההיא בסין. זו הייתה אחת השיחות האחרונות שבהן קיבלה את אישורו. את תמיכתו. גם אם דובר רק על ג'ינס ב-H&M סין. וגם אם כבר אז, לתחושתה, זה כבר היה אישור מזויף מצידו.

פותרים עוד בקבוק וודקה, חברי משפחה נוספים מצטרפים, שותים ביחד, צוחקים ומצטלמים. הערב נמשך ונמשך, ממש מסיבה הומה ועליזה שהוכנה עבורם. אלי מתרגשת מהמחווה אבל בעצם רק רוצה לישון. היא נותנת לשירה לצלול אל תוך החום ורק תומכת עם תה ועוד תה.

בשעה מאוחרת מאוד האוהל מתפנה מכל האנשים. הם פורשים את שקי השינה על הרצפה, סביב תנור הבישול והבשר התלוי לייבוש, ומצטרפים לאימו הקשישה של מוץ' לשינה משותפת.

מזג האוויר באזור הזה משוגע. בבוקר קריר, אחר כך חם נורא, אחר כך גשם, אחר כך השמש פורצת ומוחצת, בערב רוחות עזות, ובלילה סופות ברקים, רעמים וגשם.

הימים מתערבבים לה. הדרכים, הכפרים, הכול מעורבל. אגמים, נהרות, מרחבי אין-קץ, סוסים ועיזים וכבשים. תיכף חודש.

:. סרט של הנאשיונאל ג'יאוגראפיק

בבוקר שירה עדיין עם חום, ואלי כבר לא כל כך רגועה. היא נותנת לה מנת אנטיביוטיקה. בימים רגילים לא הייתה נותנת, אבל באמצע שום מקום שכזה היא לא מתווכחת עם דלקת גרון.

קפה ויוצאים.

האוטו משגר עצמו אל עבר מרחבים של כלום. אלי הייתה בטוחה שיפגשו עוד מטיילים או תיירים בדרך, אבל פרט לתייר הודי בודד שעצר אותם פעם אחת בלב הערבות הצחיחות כדי לשאול אם ראו את חבריו ההודים, הם לא פוגשים אף נפש חיה.

לפתע, באמצע הכלום הזה, שני גרים באופק. מתקרבים, אישה בהריון יוצאת אליהם והם עוצרים לצד האוהל. היא גיסה נוספת של מוץ', והיא מזמינה אותם לארוחה ומנוחה כיד המלך. בשביל מוץ' כל הטיול במערב מונגוליה הוא סיור קרובים משמח במיוחד.

פעוט כבן שלוש מתרוצץ לצידם בעליזות, לגופו רק חגורת חבלים הכרוכה סביב בטנו, מיה משחקת איתו בתופסת סביב האוהל הלבן. אלי מרגישה שהיא נכנסה לסרט של הנשיונל ג'יאוגרפיק: אריגי בד עבודת יד, כלי עבודה משיניים, מעצמות ומעץ, עיטורים מגולפים על עמודי התמיכה של האוהל, מנשא לפעוט עשוי עור ופרווה, ממש כמו שטיח הכניסה לאוהל, ותה מחלב שנחלב זה עתה. ריח של עשן וחלב ספוג ביריעות האוהל.

הכי היא אוהבת לראות את לבני היוגורט המונחות על גג האוהל לייבוש. הם גם מציירים עליהן, ואפילו חותמים בחותמת אישית.

אחרי נסיעה קצרה הם חונים למרגלות דיונות חול. השעה מוקדמת, כך שהיא יכולה לרכז את תשומת הלב שלה לשירה. היא מכינה לה מרק חם ומרפא ועוטפת אותה במילים רכות ובמגע.

מכיוון שנטשו כבר מזמן את בלוני הגז, והם מבשלים עכשיו רק על האש, יונתן מתנדב בכל חניה ללכת לחפש עצים או כל דבר אחר שיכול לבעור תחת הסירים. לפעמים הבנות מצטרפות אליו בדילוגים, ולפעמים הוא מעדיף לבד. אלי מקפידה לתת לו

תפקידים ומשימות קבועות. בתוך מסע אימפולסיבי שכזה, זה נותן לו יציבות ותחושת אחריות, שלהן הוא זקוק בעת יותר מלכל דבר אחר.

שני ילדים רכובים על סוסים מתקרבים אליהם, ולוקחים את מאנו ואת הבנות לסיבוב על הסוס. אחרי הרכיבה הבנות מבלות את הערב כולו כשהן מטפסות וגולשות במורד הדיונות, ואלי שמחה לראות את שירה מתאוששת. אלי השקטה והמופנמת לא ממש מבינה איך יצאו שתי אלה כל כך שמחות, חופשיות וחברותיות, אבל טוב שכך. להיות שקט ומופנם זה לא פשוט. בלילה נושבת רוח חזקה, ואחריה סופת ברקים ורעמים.

מפחיד. הרעמים מאירים בהבזקים את האוהל כולו, ואחריהם קולות הרעמים מרעידים ונותנים תחושה של מפולת סלעים מתקרבת.

אלי מצליחה בדרך כלל ליהנות במשך היום, גם כשהם נוסעים במרחבים שכוחי אל, אבל הלילות עדיין קשים. בחסות החשכה פורצות דרך חריץ קטן כל החרדות כולן, וממלאות את החזה שלה. בלילות קרים זה מתעצם. לפעמים היא מתנחמת עם בקבוק של מים רותחים, שמאנו המתוק מחמם עבורה בכל לילה. היא מכניסה את הבקבוק החם לשק השינה וזה, באופן לא כל כך הגיוני, עוזר להירגע.

בלילות האחרונים מאנו מגשש אל עבר כף ידה ומשלב אצבעותיו באצבעותיה. הלילה זאת היא שביקשה את אצבעותיו השלובות.

****

למחרת, אחרי נסיעה קצרה הם מגיעים לנהר גדול, המים גבוהים והזרימה חזקה. הם צריכים לחצות אותו איכשהו עם האוטו, ומחליטים לעצור לצהריים, כדי לראות אם זרם המים ייחלש מעט.

חם נורא ואין טיפת צל.

הם יושבים על סלעים לגדת הנהר. ניצים מעופפים מעל ראשיהם. משפחה מונגולית נוספת עוצרת לידם, הם מצחקקים סביב אלי והילדים ומבקשים להצטלם. זה מצחיק, כי כאן במונגוליה לפעמים הכול מתהפך, ובמקום שאת תצלמי כמו תיירת טיפוסית, המקומיים הם אלה שרוצים לצלם אותך.

הם חוצים את הנהר עם הוואן - המים מגיעים כמעט עד החלונות - ואחרי נסיעה קצרה עוצרים ללילה לגדת נחל צלול ויפה. אלי, מאנו והבנות הולכים להתרחץ. המים רדודים וחמימים, ומאנו מסדר את האבנים בתוך הנחל ויוצר למיה בריכה קטנה. שירה נחה בתוך המים. אלי מנצלת את ההזדמנות ומכבסת כמה בגדים. יונתן מתנדב לדאוג בעצמו להקמת האוהל ולהכנתו לשינה. השמש זורחת עד שעה מאוחרת כאן במערב.

בלילה מדורה ולישון. יש לילות שבהם הם יושבים עם מוץ' במשך שעות ומשוחחים או מקשיבים למוזיקה, ויש לילות שלא.

****

ערב אחד, בגסטהאוס בעיר מורון בדרכם הלאה צפונה אל שמורת הטבע של הטייגה, היא מוצאת תחת המיטה ספר בעברית. "מאה שנים של בדידות", עם חותמת של "הבית הישראלי" במנאלי, ממש ליד ואשישט שבהודו. לרגע קצר המציאות נושבת לה

פנימה. זיכרון הלילה ההוא צף ועולה בה, חובט בה בעוצמה, עד שהיא מרגישה איך כל הגב שלה שורף ובוהר ואוזניה מצפצפות. היא קולטת, מתוך הכאב, שקצת שכחה מכל זה בשבועות האחרונים.

בבוקר לפני שהם יוצאים, ברגעי האינטרנט האחרונים, היא מקבלת הודעה: "הגשתי תביעה ברבנות. אין לי כוח לחכות לך".

∴ מגיעים לצפון מונגוליה

הם הגיעו לחווה אחר הצהריים. אופק אינסופי של עשב ירוק ובקתת עץ בודדה. לידה רועים כמה סוסים יפהפיים, חזקים וגדולים, וילדים משחקים בגלגל של אוטו ישן.

מיד כשנכנסו לבקתה פגשו עיניה את האישה. אישה גבוהה, ארוכה וצנומה, עם עצמות לחיים גבוהות ובולטות ומבט חזק בעיניה. היא מיד ניגשה להכין להם ארוחה של מרק, בשר ואטריות, הגישה חטיפי יוגורט וכמובן, תה מלוח.

בקושי הצטופפו כולם ביחד בתוך החלל, ששימש מטבח, חדר אוכל וכל דבר אחר.

היא ישבה על דרגש לצד מאנו, ומיה ישבה על ברכיו.

הם תמיד חשו לא בנוח בהתחלה, כמו פולשים שהשתלטו על בקתת העץ הזאת. אבל המזג המונגולי המקסים, שכולו רק רוחב לב, לא אפשר להם לחוש כך לאורך זמן.

בתוך כמה דקות הילדים כבר השתובבו עם הילדים המונגולים ואלי, כוס התה המונגולי עדיין בידה, לא מצאה מקום לעצמה. שאלה את עצמה מתי תתחיל להרגיש שוב כמו הלבאיה שהיא, ולא כמו דג זהב השוחה במעגלים בתוך כלי זכוכית. היא מתגעגעת לתחושה שהכירה היטב, תחושת הלבאיה שבתוכה.

הם הוציאו את האוהלים מהרכב, ומאנו והיא החלו לבנות אותם על העשב הרך. היא הביטה בו, בפניו, וחיפשה את עצמה בתוך העיניים שלו.

הירח עלה מוקדם במיוחד, כשעדיין אור יום, עגול וכמעט מלא, וליווה אותם כשהם פרשו את שקי השינה וסידרו את התיקים בתוך האוהל.

ככל שירד הערב הקור חלחל יותר ויותר.

קר מאוד בצפון.

מוץ' קרא להם אל תוך הבקתה, להתחמם, לשתות תה ולאכול משהו. האישה חייכה אליה והגישה לה צלחת עם בצע לחם חמים וטרי, שאפתה רק עכשיו על תנור האש. יחד עם פיסת הלחם הריחנית היא הגישה לה מעין שמנת מחלב יאק. היא צפתה בעדר היאקים שרעה לו בשלווה במרחבים שמאחורי הבקתה כל היום. אלי מרחה את השמנת על חתיכה מהלחם ונשבתה.

היא אוהבת את הרגעים האלה. בדיוק אותם. בשביל הרגעים האלה היא יוצאת למסעות. היא תישן באוהל מצ'וקמק ותבשל על מדורה ותתקלח בנהר. בשביל הרגעים האלה היא תקפא מקור ותירטב בגשם ותלך יחפה בתוך הבוץ.

לטעום לחם מאפה ידיה של אישה מונגולית, טבול בחמאת יאק מתנובת ביתה, לחוש את כל המרחבים והעשב וחוכמת החיים, אי שם בפינה שכוחת אל ופראית בשולי העולם, הכול צרור בפיסת הלחם הזאת. עצם הזכות לפגוש אישה שכזאת, שרק אלוהים יודע מה היא עברה, לטעום מאפה שכזה, לשבת בבקתת העץ שבשבילה היא סתם צריף, ובשביל אחרים היא החיים והביטחון והיציבות והכול.

מעולם לא האמינה שתגיע לכאן. גם לא בחלומותיה מרחיקי הלכת ביותר. איזו זכות. איך הגעת לכאן, איך.

דמעות עולות בעיניה.

היא מבקשת עוד פיסת לחם. מבטה פוגש במבטה של האישה. היא משיבה לאלי עיניים חמות ורכות, כאילו ידעה מה היא צריכה בדיוק עכשיו.

הלילה קפוא, ואלי כמעט שלא מצליחה לישון. מחר יהיה יום מעניין.

****

בבוקר שוב קשה לה לקום. היא בקושי יוצאת מהאוהל, וכבר תכונה גדולה ליד הבקתה. הסוסים מוכנים. ארוחת הבוקר מתחממת, והשמש זורחת בתוך שמיים צלולים וכחולים. אלי שותה שתי כוסות קפה. שקיק קטן של שניים פלוס אחד, כלומר קפה וסוכר יחד עם אבקת חלב. השלישייה המנצחת, שעליה היא חיה מאז תחילת המסע הזה.

היא בחוץ, מפשירה את גופה, אוחזת בכוס הפלסטיק הלבנה המלאה בקפה הדפוק הזה, מביטה בסוסים ותוהה איזה מהם יהיה שלה.

גבר מרשים מסתובב בין הסוסים. נראה שהוא האחראי. הוא גבוה, בעל מבנה גוף חסון ופנים בוגרות ומלאות ביטחון וניסיון. קוראים לו לאוגה, ואלי מתאהבת מיד. כמו שהתאהבה באשתו, כך בשנייה אחת היא מתאהבת גם בו. יש בהם, בשניהם, סוג של יופי ועוצמה קמאיים, משהו שבאילו לקוח מספר ישן וטוב, שאי אפשר לפספס.

מוץ' מסביר להם לארוז רק את מה שנחוץ. לאוגה אומר שהוא לא רוצה שהסוסים יסחבו יותר ממה שהם צריכים. קחו צידה לשלושה ימים בדיוק, ועזבו את האוהל, הוא כבד מדי. אנחנו כבר נקים לכם אוהל מונגולי במחנות הלילה.

אלי מתרגשת. הם הולכים להשאיר את מוץ' לחכות להם כאן בבקתה, ולצאת עם לאוגה והצוות שלו, רכובים על סוסים, לפגוש את משפחות הרועים של איילי הצפון. שלושה ימים, עמוק אל תוך הטייגה המונגולית, שבה הכול פראי ואין לא דרכים ולא כבישים, על גבול סיביר.

הם מכוונים את הילדים, כל אחד לסוס שלו. אלה הם סוסים מונגוליים, יפים, גדולים וחזקים. הסוסים במונגוליה הם כמו בני משפחה, והבעלים שלהם דואגים להם היטב באהבה רבה. הסוסים נראים בריאים, לא כמו הסוסים המסכנים שפגשו בהודו.

יונתן מקבל סוס חום, גדול וחזק. מאנו מקבל סוסה חומה עם כתם לבן על מצחה. שירה מקבלת סוס שחור, ואלי מקבלת את הסוס הלבן. מיה הקטנה מקבלת את הטוב ביותר - לאוגה מעלה אותה על סוסו הפרטי, היא יושבת יחד איתו והוא שומר עליה, קרוב-קרוב אליו.

צוות המדריכים מורכב משני בניו הצעירים (אלי מנחשת שהם בני-עשרה) ומאחינו, עלם קצת יותר מבוגר מהחווה השכנה. הם לבושים כולם במעיל המונגולי המסורתי,

הארוך, הכבד, הכחול, וכל אחד מהם רוכב על סוס משלו. אף אחד מהם לא מדבר מילה אחת באנגלית.

הם קופצים על הסוסים בשמחה ובביטחון סוחף, בלי אוכף, כאילו בדרך אגב, כמו שילדים במושב ילדותה היו רוכבים על אופניים.

עוד שלושה סוסים נושאים את הציוד, והצוות עוסק דקות ארוכות, בנחישות ובסבלנות, בקשירת הציוד בצורה מאוזנת שתיטיב עם הסוסים. אלי מתרגשת מהיחס המתחשב שלהם ומהאכפתיות שהם מגלים כלפי הסוסים, וליבה מתמלא אהבה.

היא בוחרת להשאיר את בעלה, את האישה ההיא, את הגירושים, את השנאה החדשה שלו כלפיה, את המשבר הטוטאלי הזה כולו, יחד עם מוץ' בבקתת העץ בחווה. סוס לבן. היא רוכבת עכשיו על סוס לבן.

אף אחד מהם לא רכב על סוסים לפני כן, וזה מצחיק שהמונגולים סומכים עליהם או על הסוסים בצורה כל כך מוחלטת. אלי רוכבת על הסוס, וסביבה המדריכים. היום הראשון הוא קצר ורגוע. כולם שמחים ונרגשים, וצועדים באיטיות עם הסוסים.

הם מגיעים לעת ערב לקרחת יער מתוקה, לגדת נחל קריר, ומקימים את המחנה. אלי סקרנית לראות כיצד ייראה האוהל שהבטיחו לה, ומגלה שמדובר בפיסת בד קנבס, שאותה הם מעמידים כמשולש בעזרת שני מוטות עץ שמצאו ביער וגילפו במקום. אלוהים, הם הולכים לישון על האדמה החשופה והקפואה.

הנערים יוצאים לשעה קלה, וחוזרים עמוסים באוכמניות טריות שקטפו מהשיחים שגדלים בכל מקום שם. הם נשכבים בתוך האוהל, מוציאים את ערכת השח של יונתן ומשחקים ומנשנשים אוכמניות ארבעתם, עד הערב.

אלי לוקחת את הבנות כדי לקטוף עוד אוכמניות בעצמן. אלי, שמתרגשת תמיד מהדברים הקטנים, מרגישה שזו חוויה קסומה. זה מזכיר לה את המסאז'ים שהן היו עושות ביחד בתאילנד, ואחר כך בווייטנאם, ואת הנסיעות המוטרפות באוטובוסים המקומיים, לפעמים 30 שעות ויותר, כשחצו גבולות ברחבי אסיה, שבהן קיבלה מנה גדושה של זמן קרוב ונעים איתן. גם את המעיינות החמים בוואשישט היא זוכרת פתאום בתוך פרץ הנוסטלגיה המרוגש שתקף אותה, כשזה היה רק הן וגופן החשוף, טובלות ומתרחצות ביחד במים החמים והנעימים. היא מתרפקת על הזיכרונות האלה, רגעים שאין להם תחליף.

"תראו איזה מדהים זה", היא מדברת רכות אל הבנות, כל אחת מהן עומדת ליד שיח עמוס בפירות, ממש על גדת הנחל. "כן אמא, משהו-משהו", הבנות עונות באדישות. "אני יודעת שאני חופרת, אבל", אלי מחייכת בהתנצלות, "קשה לי לא להתרגש, יפות שלי. הלב שלי רוקד".

"כן אמא. אנחנו יודעות", טון הדיבור שלהן מתחלף קצת. הן מבינות. היא יודעת. היא צופה בהן מנשנשות מהשיחים, מקפצות מצד אחד של הנחל לצידו השני, צוחקות, מחזיקות אחת את יד רעותה, טובלות כפות רגליים במים. משאירה אותן וחוזרת לכיוון האוהל.

הן ישובו, לאיטן, עם שקית מלאה באוכמניות עסיסיות.

לעת ערב מדליקים את האש, אלי ומאנו מכינים מרק סמיך, המדריכים מתקבצים לידם סביב המדורה והבנים משתעשעים במשחקי התאבקות מונגולית. אלי עייפה וקפואה, וליבה גדוש בשמחה ובהוקרת תודה. בלי שפה, ובכל זאת הם מתקשרים נהדר.

****

היא קמה מוקדם. כולם עוד ישנים. היא חייבת לצאת אל הנחל הטהור הזה. היא חייבת לעצמה להרגיש את המים שלו. את המקום הפראי שבו היא נמצאת. מוצאת פינה חבויה, מתפשטת, ובכפות ידיה מתיזה על עצמה מים קפואים וצלולים. דקות ארוכות היא נותנת למים לשטוף, להקפיא, להטעין את גופה במשהו חדש וזך. משהו שלא טעם עדיין כיעור או הרס או שקרים. מי שלגים תמימים וטבעיים.

היא חוזרת לאוהל רעננה. כולם כבר ערים, מנסים לצאת משק השינה החמים אל הקור שבחוץ. אלי במצב רוח רגוע, טעון היטב. היא מארגנת ארוחת בוקר, מכינה תה חם וסנדוויצ'ים להמשך הדרך.

והנה מקפלים את המחנה, מעמיסים את הכול שוב לאט על הסוסים ויוצאים. הם נכנסים מיד אל עובי היער. האדמה בוצית וחלקלקה, והסוסים מחפשים כל דרך שלא לדרוך בתוך הבוץ. אלי נהנית מאוד מהסוס שלה, ומתחילה להרגיש כלפיו רגשות של חיבה. נחמד לה שהוא מגלה עצמאות מחשבתית, ולא כל כך מתלהב לדרוך בתוך הבוץ. משעשע אותה שלא ממש אכפת לו אם הראש שלה ייתקע בענף בגלל זה. בינות לעצים היא רואה עשרות פרחים קטנים וצבעוניים, ושלה פטריות.

הם מגיעים לנחל קטון, והסוס שלפניה קצת נבהל וזז בעצבנות. הסוס הלבן שלה נלחץ ומנסה לעבור את הנחל בקפיצה. אלי לא ממש התכוונה לזה - היא מוטלת בעוצמה קדימה וכמעט מחליקה ממנו. ראשה נזרק אחורה בלי שליטה, הסוס נוחת ואלי מוצאת את עצמה אוחזת בצווארו, לרגע לא ממש מבינה מה קרה. כמה כוח יש בחיות האדירות האלה, היא קולטת פתאום.

הילדים שצפו בה נלחצו מהאירוע בסגנון מערבון שהתרחש מולם, אבל היא מרגיעה אותם שהכול בסדר. לאמא טיפה כואב הצוואר, אבל היה שווה. 😊

אחרי כברת דרך, לאוגה עוצר אותם ואומר - עכשיו הולכים ברגל. היא חושבת שזה כדי לתת לסוסים לנוח, אבל אז מגלה שבעצם הם עומדים לחצות, אחד-אחד, שביל צר במיוחד הממוקם על קצהו של צוק.

הילדים חוצים בזה אחר זה, ואלי לא יכולה להסיר את מבטה מהם. כאילו שהעיניים שלה אוחזות בהם פיזית, כאילו שיש במבט שלה כוחות-על שיצילו אותם אם חלילה יחליקו. לעומתם, המונגולים העליזים מתייחסים למצוק באגביות מוחלטת, וחוצים אותו תוך שהם מנשנשים את גבעול העשב המונח תמידית בקצות שפתייהם. רק עוד יום במשרד. הם נעצרים לארוחת צהריים בקרחת יער שבה השמש נגלית ומחממת בנעימות. בשלב הזה מיה ולאוגה כבר חברים טובים, והגבר הקשוח משחק איתה בשובבות שעה ארוכה.

ממשיכים בדרך, ולקראת אחר הצהריים יוצאים סוף-סוף מהיער. הדרך עוברת בשדות של ביצות. את הביצות לא ניתן לראות מבעוד מועד מכיוון שהן מחופות בעשב ירוק וצפוף, ונראות כאילו הן קרקע יציבה ופורחת. מדי פעם הסוסים שוקעים בפתאומיות בתוך הבוץ, עד שהרגליים של הרוכבים כמעט טובלות גם הן, ולעתים לוקח להם זמן לצאת ממנו.

הכול פראי מסביב. זוהי עונת הקיץ, והמרחבים שבדרך כלל קפואים מפשרים תחת השמש החמה ופורצים במלוא לבלובם והדרם. העשב ירוק ורקום פרחים אדומים, סגולים, לבנים. שיחי אוכמניות עמוסים בפרי עסיסי מצטופפים לגדות נחלים ונהרות, המים הצלולים גולשים במורדות ההרים והנהרות. אגמים ועצי כריסמס משלימים את התמונה שחולפת לנגד עיניהם לכל אורך היום.

הם מצליחים לראות את המחנה של איילי הצפון מרחוק, וככל שהם מתקרבים הם מבינים בלי מילים שהוא ככל הנראה כבר נטוש. העדרים המשיכו הלאה.

לאוגה לא אומר מילה. אולי הוא ידע שהם כבר לא יהיו כאן ואולי לא. במונגוליה יש עדיין אנשים שאין להם טלפון סלולרי, והכול מתבסס למעשה על כישורי הניווט והגישוש של המדריכים.

הם מגיעים למחנה הנטוש ומקימים בו את המאהל ללילה. מיד מדורה, כי תיכף השמש תשקע והכפור יעלה.

המחנה הנטוש הוא כמו גן שעשועים לנוודים כמוהם. יש בו שולחנות מעץ, שרפרפים בגדלים ומסוגים שונים, יש עצים מוכנים למדורה, והכול עבודת ידם של אנשי איילי הצפון. קרניים בצורות ובגדלים שונים פזורות במחנה, והילדים משחקים איתן יחד עם הנערים המונגולים.

הם מגלים אפילו סל למשחק כדורסל. "איך לא חשבנו להביא כדור באמת", אלי חושבת לעצמה בחיוך.

ברגע ששקעה השמש הפציע הקור. קשה לזוז מהמדורה אפילו לרגע. הם מבשלים מרק חם וסמך, ואחרי ערב שכולו מילים מונגוליות ותחרויות התגוששות ידידותיות ליד המדורה כולם פורשים לישון. את האבנים החמות מהמדורה אלי ומאנו מכניסים לתוך האוהל, כדי לחמם אותו כנגד הקור המקפיא שבחוץ.

∴ קיץ סיבירי ואילי הצפון

בבוקר מיה קוראת לאלי לצאת החוצה. אלי שעדיין נאחזת בשיירי השינה המתוקה לא מבינה מה קרה, ונאבקת בעצמה כדי לצאת מהחום העוטף של שק השינה. היא עוקרת עצמה מהחום ויוצאת אל תוך מרחבי אינסוף לבנבנים – הכול בחוץ מחופה שכבת קרח לבנה: האוהל, השרפרפים היפים, השולחן, אפילו קופסאות השימורים שהושארו בחושך בחוץ. הכול הכול לבן.

"אז ככה זה קיץ בסיביר", אלי מחייכת אל מיה. היא מניחה שמיכת צמר על כתפיה, ובבגדי השינה שלה היא מתפלשת עם מיה בחוויה הזאת, והן מציירות באצבעותיהן על הכול פרצופים צוחקים, לבבות ופרחים, מכינות מסיבת בוקר טוב לכל האחרים שעדיין שקועים בתוך שקי השינה.

עולים על הסוסים ויוצאים שוב לדרך. הם לא יודעים אם לאוגה יודע איפה האיילים, אבל די חוששים לשאול. הוא לא נראה כמו אחד שכדאי לפקפק בו.

לפתע נשמעת קריאה מפי הנערים, "סאמר!", והצוות המונגולי כולו יוצא בדהרות כשהם עולים ויורדים עם הסוסים מכל הצדדים, חולפים בין עצי האשוח ונעלמים בתוך הענפים שלהם. עד מהרה מתגלה התעלומה - החבר'ה גילו אצטרובלים טריים ועסיסיים. מדובר במעדן נדיר במיוחד! הם קוטפים אותם תוך כדי רכיבה, וזורקים זה לזה מעל גבי הסוסים

בשמחה ובעליזות גדולה. הם מפצחים אותם, ונותנים לאלי ולילדים לנשנש תוך כדי רכיבה שקטה. הדרך הררית, מרופדת ירק, אגמים קטנים שבהם משתקפים השמיים בצלילות ועצי אשוח.

לקראת צהריים הם עוצרים בקרחת יער, כרגיל, אך הפעם אדמת היער נראית שונה. כולה מכוסה בסוג של עשב מתפרש שצבעו לבן, והוא מתפצפץ בנעימות תחת כל צעד. לאלי הוא קצת מזכיר אלמוגים יבשים ועדינים. לאוגה מסביר שזהו העשב שאוכלים איילי הצפון, וזוהי הסיבה לכך שהם מרחיקים עד לכאן ואף הלאה, צפונה מכאן. רק באזורים האלה גדל האוכל שהם צריכים. אלי אוספת קצת מהלבן הזה ונותנת לו להתפצפץ לה בין האצבעות.

אלי, מאנו והילדים נהנים מרכיבה עצמאית בתוך היער העבות, חוצים נהרות, יורדים במורדות ומנווטים במרחבי הביצות המתעתעות. כשאפשר הם גם דוהרים עד שהמדריכים קוראים להם לחזור.

הם עושים סיבוב ארוך מעבר להר, ולאוגה נראה בטוח שהאיילים נמצאים שם. אבל הם לא שם. לאוגה מחליט לחזור בחזרה ולהמשיך בדרך אחרת. אלי כבר מתחילה לחשוש שלא ימצאו אותם. גם ככה המסע היה אמור להימשך שלושה ימים בלבד, והנה הם בעיצומו של היום השלישי ועדיין לא הגיעו.

אלי לא מצליחה להבין איך הוא יודע לאן ללכת. זה כנראה ניסיון והיכרות של שנים עם המרחבים ההרריים הללו. היא נפעמת לראות אדם שחי את הפרא, את הטבע, בצורה כל כך יומיומית וקרובה. מרגיש בנוח עם האדמה, עם הסלעים, עם הנהרות הקפואים. אין דבר יותר סקסי בעיניה.

הפעם הדרך לוקחת אותם ישר אל מחנה הרועים של איילי הצפון. הם יורדים מהסוסים במרחק-מה מהמאהל ומתקרבים אליו ברגל. עשרות איילים מנומנמים, לבנים ועטורי קרניים עצומות, מקבלים את פניהם בשלווה סטואית, ושני אוהלים בודדים נראים ברקע. אלו אוהלי טיפי אינדיאניים! מה אלה עושים כאן?

אלי כמהה לפגוש נוודים אמיתיים. אנשים שאינם צריכים להסביר לאף אחד למה הם חייבים לחיות בתנועה, ובטח לא להתנצל. למה הבית הוא זה שזז סביבם, ולא הם אלה שזזים סביבו.

כמה שנים אחר כך היא תצא עם ילדיה בעקבות שבטי הנוודים הבודהיסטים, רועי היאקים העצומים, גבוה אל עומק הרי ההימלאיה ההודית האימתנית. הסקרנות שבה לפגוש נוודים טהורים לא תשבע לעולם. באותו מסע היא גם תבין למה.

שתי נערות צעירות יוצאות לקראתם. אלי משפשפת עיניה בפליאה. לא רועים, אלא רועות! הן מזמינות את החבורה לתה וחטיפי יוגורט מיובש באוהל המסורתי שלהן. כל בני השבט שלהן יצאו הרחק צפונה, לנדוד עם כמה מהאיילים, והן נותרו, שתיים לבדן, לשמור על העדר.

אלי נפעמת, וחושבת איך כשאין כללים או תרבות מסרסת, נשים יכולות, לגמרי בטבעיות, להישאר לבד ולדאוג לעדר שלם בעצמן. ואף אחד לא חושב שזה מוזר. "לגמרי לבד", במקרה הזה, זה באמת לבד לגמרי.

המדריכים מתיישבים לצידן, משוחחים איתן. לאלי נראה שהם מכירים אותן כבר. הן צוחקות, ואפילו קצת מפלרטטות עם הנערים הצעירים. אלי מחייכת.

הם מובלים לאוהל השני, שנמצא במרחק קצר מהאוהל של שתי הנערות. האוהל משקיף על הרים צחיחים, על האיילים, על נהר תכלכל ועל הסוסים שבמרחק. במרכז יש תנור חימום/בישול, שנראה קצת כמו ה"טנדורי" שרואים בבתי הכפריים בהודו. אלי נדהמת בכל פעם מחדש איך רואים אותם חפצים ומנהגים בכל מיני מקומות בעולם, כאילו כולם הגיעו בסוף לאותה מסקנה. כמו ה"הינומה" שעוטות הכלות בנפאל, או הסימונים על מפתן הדלת, שאותם מוצאים כמעט בכל מקום.

הם מתארגנים מעט, ממהרים להביא עצים ואלי מצלמת את אחת התמונות שיהיו, לעתיד, מהאהובות והמפורסמות ביותר שלה: מיה הקטנה, במעיל הפוך הוורוד שלה, מעמיסה בזרועותיה את בולי העץ הכבדים ונושאת אותם, כל הנוף הפראי מאחוריה, אל עבר הטיפי.

הם מתחילים לבשל. שירה עוזרת, ויונתן לוקח את מיה אל האיילים. הנערים מגיחים פנימה, בעליזות ובשמחה (איך לא קר להם? אלי בקושי מצליחה לזוז מרוב קור), עם שלל: הם מניחים בגאווה אצטרובלים רבים על תנור החימום, וקוראים ליונתן למשחק שחמט ליד התנור.

הם מתייחסים לאצטרובלים האלה כמו היו אוצר קטן.

באותו לילה הם מדברים שעות מסביב לתנור החימום שבתוך האוהל - אלי, מאנו, הילדים, לאוגה ולעתים הצעירים, שמדי פעם יוצאים והולכים לדבר עם הנערות באוהל השני. כולם מפצצים אצטרובלים ומנשנשים צנוברים. שרים, צוחקים ומשחקים שחמט.

הלילה קפוא. האוהל לא מאוד מבודד, ולמעשה בין היריעה העליונה לאדמה, שמחופה בשטיחי פרווה מעורות איילים, יש רווח שדרכו חוזרת רוח קפואה. כששוכבים על

האדמה, הרווח הזה מורגש עוד יותר. גם האדמה החשופה כולה מלאה בסלעים קטנים והיא לא שטוחה, ובכלל נמצאת במורד. איך הן חיות ככה, הנערות הצעירות האלה? זה הבית שלהן. אין משהו אחר. הן ישנות כך, על הפרוות והאדמה הסלעית והקפואה. ויש להן כוח לפרטט עם גברברים כאילו שמדובר בחניון שמחוץ לקניון, על הברזלים ליד הפיצה.

אלי אומנם קופאת מקור, אבל ממש לא אכפת לה לא לישון. היא מרגישה כל כך חיה, מלאת עוצמה ומאוהבת בחיים ובהרפתקאות שהם מעתירים עליה. היא מאושרת שיכולה הייתה לתת לילדיה כזאת חוויה. הלילה הזה, היא יודעת, יישאר איתם ואיתה לכל חייהם.

זה יהיה זיכרון שלא ימות אף פעם. שלא יעזוב אותה. שלא יברח. שלא יחלה בסרטן. שלא יאיים. שלא יהרוג.

שיקפוץ לה ההוא שמבקש להתגרש. יאללה. בוא נתגרש. בוא. נתגרש. אבל רק תדע שאני לא אכנע לעולם. לא אוותר, לא לעצמי ובטח לא לך. אני לא אשבר. לא אבקש ממך דבר, אבל אין אף מלחמה שתוכל לי.

כי אומנם אני קטנה, ורזה, ושברירית. אבל אני גידלתי חיים בתוכי. שלוש פעמים. אני הפסקתי קפה והפסקתי לעשן. אני לא אכלתי סושי וגלידה 27 חודשים במצטבר. ילדתי, בעצמי, בלי סמים ובלי נשימות. בלידה השלישית אפילו מיילדת לא הייתה. קיבלתי והזמנתי את הכאב כי הוא הביא איתו חיים. תחשוב על זה, דיברה עם בעלה בתוך ראשה, מתלהטת.

אני הנקתי את הילדים האלה, כל אחד מהם במשך שנתיים רצוף. את גופי ונשמתי נתתי, ברמות שאתה לא תבין לעולם. צפיתי בחוסר אונים באבא שלי גוסס וקברתי אותו לבד, בעודי נושאת בזרועותיי תינוקת קטנה. אפילו "קדיש" לא יכולתי לומר עליו. אז אתה והרבנות שלך תחכו לי בשקט עד שאגמור כאן להגשים, סוף-סוף, ופעם אחת בחיים, את החלום שלי. ולתת לילדים שלי, סוף-סוף, אותי, את עצמי, כאישה חזקה, מאוהבת, מלאת חיים ותשוקה. אישה שהיא אש, מים ואדמה. וגם קצת תה מלוח.

אני לא אפסיק לתת להם את עצמי ככה. כי רק ככה האישה שאני צריכה להיות.

איזה מזל שלא חזרה, חלפה פתאום מחשבה קריסטלית במוחה. שבחרה להמשיך. להמשיך ולהמשיך ולדחוף בכוח ולקום בבוקר למרות הכאב, להמשיך לנשום למרות שלא היה אוויר, להמשיך לחייך אל הילדים למרות הפחד, להמשיך לכתוב את הברכה מפיית השיניים באחת בלילה כי הכול כרגיל ושום דבר לא השתנה, קטנה שלי, להמשיך לאכול מלפפונים חמוצים ולבכות מול פקידת טלפונים מונגולית. כן, לבכות, מכל הלב. להמשיך ולהתנחם בתה מונגולי מלוח שמתרגלים אליו באיזשהו שלב. איזה מזל שהמשיכה עד שזכתה לפגוש את האישה שאופה את הלחם הכי טעים בעולם, במו ידיה, על גבי האש החיה. ולרכוב על סוס לבן שאפילו הוא לא כזה מת על בוך, במעבה הטייגה הסיבירית שהיא, והיא בלבד, מקור החמצן הראשי של העולם כולו - שזה אולי לא אומר כלום לאנשים מסוימים, אבל עבור אלי היה זה המקום הכי משמעותי שהיא אי פעם הייתה בו. להמשיך ולזכות לראות במו עיניה המשתאות שתי נערות יפות תואר, פראיות, עם לחייהן האדומות ופניהן המוכתמים בפחם ובעפר. והן רוכבות, אמיתי, על גבם של איילי צפון עצומים, הנושאים על מצחיהם שתי קרניים חדות ומעוררות יראה. והן הכי קרובות לאמזונות שאפשר. וכל זה בדרכים שאי אפשר לפעמים לעבור אותן אפילו ברגל, במרחבים בלי מפה ובלי GPS ובלי טלפון ובלי ווייז. ואין להן בכלל בלקסיקון "לא יכולה".

לפנות בוקר היא נשברת ונכנסת אל השק"ש של מאנו כדי שירגיע את הקפאון. הוא, מתוך שינה, אוסף אותה אל גופו, וזה מרגיש כל כך טבעי. היא נרדמת בזרועותיו כמו ילדה קטנה.

היא בקושי מצליחה לצאת מהשק"ש בבוקר. האוכל כמעט נגמר, הם כבר בתחילתו של היום הרביעי והלא מתוכנן של המסע, ואין לה מושג מה תכין לארוחת בוקר.

הילדים אצים-רצים ללטף את האיילים, פרוותם העבה לבנה ומבהיקה. אלי מצלמת ומצלמת. היא מבקשת משירה ללוות אותה, ושתייהן הולכות אל הנהר שבמרחק. המים יפהפיים וגדת הנהר סלעית, כך שניתן לקפץ מעל המים בין סלע לסלע. שתי הנשים הקטנות מעבירות כמה רגעים, שתייהן, לבד, בקיפוץ ובטבילה קלה בנהר. הן מחליפות מבטים חמים ואוהבים. מבטים שקטים של הבנה, תמיכה, הקשבה. הקשר שלה עם שירה הוא הרבה מעבר לשתי נשים נפרדות. יש בהן משהו שלם, חציו אצל זו וחציו אצל השניה. שירה בתה כאילו משלימה אותה. בקשר סימביוטי מבעבע מרוב רגש הן שתייהן חגו סביב אותו הלב. לפעמים זה נפלא, ולפעמים זה קשה מאוד לשתייהן.

ופעם אחת, שנים רבות אחר כך, בלילה לוחט בגואה, אלי תשתה קצת יותר מדי רום עם קוקה קולה ותשתכר לגמרי. ושירה היא זאת שתתעורר בבוקר עם הנגאובר.

הן חוזרות, רעננות ורגועות. אלי ניגשת לשק האוכל שנראה כמעט ריק, ופתאום ברור לה מה תכין לארוחת הבוקר. היא מוציאה שקית של קמח, לוקחת קערה, מערבבת חלק מהקמח במים, מוסיפה קצת מלח ומכינה בצק. הילדות מגלגלות ממנו כדורים קטנים, מאנו הופך את הכדורים, בעזרת בקבוק זכוכית שמצאו שם, לעיגול שטוח - והנה הצ'פאטי מונח על התנור. היא מוציאה את בקבוק שמן הזית, מוזגת מעט לקערה, מוסיפה לו מעט מלח ושולחת את יונתן לקטוף קערת אוכמניות. הקפה כבר מוכן, וארוחת הבוקר הריחנית והפשוטה כבר מוגשת בתוך החמימות של האוהל.

הילדים טובלים את הצ'פאטי בשמן הזית, מנשנשים אוכמניות ושותים תה שרועות האיילים הגישו.

:. סליחה, איתי.

בעודם אוכלים, אלי ניגשת אל האיילים. מתיישבת לצד אחד מהם, אייל בוגר וגדול, השוכב נינוח מתחמם בשמש. היא מלטפת אותו דקות ארוכות, מניחה את ידיה על צוארו, ואז מניחה את ראשה וזרועותיה על בטנו. האייל נינוח לגמרי. והיא מתפלשת בתחושת הפרא הזאת.

המדריכים אומרים שבגלל העיכוב הם הולכים לעשות קיצור דרך ולחצות את ההרים האלה - שם, רואים? - ישירות. לא ללכת מסביב. אז תהיו מוכנים, חבר'ה, כי זו עלייה תלולה ואחריה ירידה תלולה.

אלי מביטה אל ההרים שעליהם הצביעו. הם מכוסים בלוחות סלעים קטנים שנראים כמו רעפים, וכל מה שהיא רואה זה פוטנציאל החלקה אדיר. היא מיד מדמיינת איך אחד הילדים מחליק כל הדרך למטה, יחד עם הסוס. אבל לאוגה הוא לא אחד שאומרים לו "לא", והילדים ממש לא צריכים לשמוע כמה היא חרדה. מאנו, בכל מקרה, אף פעם לא אהב לשמוע אותה מתבכיינת, אז היא שומרת לעצמה את החרדות ועולה על הסוס.

כל הרדארים האימהיים שלה דרוכים, והיא עוקבת אחרי הילדים באלף עיניים. דווקא הסוס שלה, בסוף, הוא זה שמחליק. לוחות הסלעים מחפים את כל תוואי השטח, ואפשר בקלות לטעות ולחשוב שזו ערימה של סלעים שאין מתחתיה דבר. העלייה תלולה, וכמעט קשה אפילו לדמיין את הסוסים מצליחים לטפס עד למעלה. המדריכים

המונגולים לא מנידים עפעף. מאנו תופס עמדה מאחוריה, והיא מקפידה ללכת מאחורי הילדים כדי לקבל תצפית מקסימלית. היא תמיד הולכת מאחוריהם. כך היא יכולה לראות הכול. תמיד. בכל רחוב הומה, בכל תחנת רכבת, בכל מעבר חצייה עמוס עוברים ושבים. מיה צמודה אליה, ושני הגדולים לפנייה.

אנשים לא מדמיינים כמה היא בעצם פוחדת. כמה היא פוחדת ועדיין ממשיכה. ולא מוותרת. ולא נותנת לפחד שלה לקבוע.

כמה שנים אחר כך, אחרי שתעבור עוד הרפתקאות מטורפות, שעכשיו היא בכלל לא מדמיינת, יחד עם הילדים, בריאיון קצר ושטחי לתוכנית פופולארית מאוד בטלוויזיה, ישאל אותה הכתב אם היא לא פוחדת. והיא תענה שהיא כן. פוחדת. ותשאל אותו בחזרה - סליחה, איתי, אתה לא פוחד כשאתה עולה על כביש אחד? ואיתי יצחק בתגובה, אבל כל השאלה הזאת תישאר על רצפת חדר העריכה ולא תיכנס לכתבה בסופו של דבר.

הם מגיעים סוף-סוף לפסגת ההר ואלי כמעט לא שמה לב לזה, מפני שמיד מתחילים לרדת למטה. המדריכים לא ממש מתרגשים. סתם עוד הר. אבל אלי עוצרת רגע. הנוף הוא בלתי נתפס. יערות הטייגה פרושים תחתיה, ונהר מימי שלגים זורם בעמק למטה. ופריחת פרחי הבר של כמעט-סיביר בצבעי פסטל מרשימים.

אלי מקבלת הבזק זיכרון מאוד חזק וברור פתאום, של תמונה שציירה באחת הפעמים שהיתה יושבת עם הבנות לצייר ולצבוע, פעם מזמן כשעוד היה לה בית. נהגה לתת להן לצייר מה שהן רוצות, והיא הייתה מצוירת את החלומות שלה. התמונה שעולה לה בזיכרון היא כל כך אמיתית. והיא נראית דומה מאוד לנוף הזה, הנשקף ממש עכשיו מפסגת הר הסלעים המחליקים האלה. תמונה של הר ונהר ופרחים ויער. ואישה רוחצת בנהר. זה מה שציירה.

דמעות עלולות בעיניה.

אבל אין זמן. הסוס עוקב אחרי כל השיירה ויורד במדרון, פרסותיו מחליקות מפעם לפעם
אבל אלי כבר לא מתרגשת.

זה כמו בנהר ההוא בנפאל, הקאלי גנדאקי, שבפעם הראשונה היה מאוד מפחיד, אבל
אחרי שירדה אותו עם סירה קטנה וסירה גדולה וסירה ממש-ממש קטנה - זה כבר לא
היה מפחיד כמו בהתחלה. זה היה פשוט כיף. לפחד יש יתרון אחד קטן. מתרגלים אליו.
המדרון נגמר בשלום, ואלי לוקחת נשימה עמוקה פנימה.

הם ממשיכים בתוך יער הטייגה. מנסים שלא להיפגע מהענפים הסובבים אותם מכל
עבר. הסוסים עושים הכול כדי לא לדרוך בתוך שלוליות בוץ, וכך הם צועדים כמו חצי
שיכורים בתוך סבך הענפים והעצים. האדמה מכוסה בפטריות צבעוניות, מכל מיני
סוגים. כמו לצעוד בתוך אגדה של האחים גרים.

האוויר צלול ופריך.

שעות חולפות, ואלי לא רוצה שהמסע הזה ייגמר. היא אוספת אצטרובל אחד קטן אל תוך
כיסה, למזכרת (האצטרובל הזה, האמת, הולך איתה עד היום. מוצפן במזוודה). כמה
דקות אחר כך, מבין העצים, היא תראה את שירה עושה אותו דבר.
היא יודעת שהם לא יגיעו היום. שיש עוד לילה אחד. וזה מרגיע אותה מעט.

מצד שני, אין אוכל.

הם חולפים על פני אותו מחנה נטוש שבו בילו לילה אחד. עוצרים למנוחה, והילדים משוטטים במחנה בסקרנות. הם מגלים כלים שגולפו ונבנו מעצמות, קרניים, עורות מיובשים ועץ. הנערים המונגולים מכלים את הזמן בקטיף מאסיבי של צנוברים.

הם ממשיכים בדרך, האור הולך ומצהיב, והופך לכתום וורוד, נוגע בעדינות במרחבים הירוקים הבלתי נגמרים, המשובצים פרחי בר צבעוניים בצפיפות. אלי יודעת שזהו אחד המקומות היפים ביותר שאי פעם תהיה בהם.

לאוגה מחליט לעצור ללילה בקרחת יער חביבה. הם בונים את האוהל, מבעירים אש וחולקים עם החברים המונגולים סעודה של מרק אטריות אינסטנט וצנוברים קלויים.

מה יהיה מחר, כשתחזור למציאות?

בלילה היא שוב מצטנפת צמוד לגופו של מאנו. מעולם לא הרגישה כך עם בעלה. או עם אף אחד אחר. זו תחושה כל כך שלמה, רגועה, בטוחה. הנשימות שלה מתאזנות, השרירים מתרפים, הלסת נרגעת.

****

הבוקר מאיר. קצת צ'פאטי עם שמן זית וזהו, האוכל נגמר. אלי לא אוכלת ומאפשרת לילדים לאכול הכול. מה אם יהיה עיכוב? מה אם הם לא יגיעו היום לכפר? מה יעשו עם האוכל? אלי לא דואגת לעצמה. רק הילדים במחשבותיה. לפעמים היא שוכחת את עצמה כל כך שכשהיא נזכרת, זה כאילו בא לה בהפתעה.

בשנות הגסיסה של אביה, הייתה עסוקה כל כך בלתעד את הרגעים שלו עם הנכדים עד ששכחה לחלוטין את עצמה, ורק אחרי מותו גילתה שאין לה אפילו תמונה אחת אחרונה איתו. אף אחת.

לאוגה לא נראה מוטריד, ובשעות הצהריים המאוחרות הם מגיעים לנהר המסמן את סוף הדרך. רק עוד גשר עץ וכמה גבעות, והנה הכפר והבקתה. כל הכפר כבר מחכה להם כאן, על הגשר הזה שמעל הנהר. והנה היא יורדת מהסוס הלבן שלה, בלי פרידה ובלי חיבוק. ברגע אחד הוא חוזר להיות של החווה והיא חוזרת להיות...

אלוהים. מה היא חוזרת להיות?

המסע, כמו כל מסע, לא מותיר לה ספקות. היא לא חוזרת להיות. פשוט כי אי אפשר באמת לחזור. היא לא אותה אישה שהייתה לפני הסוסים והאיילים והצנוברים. בחיים אין באמת דרך חזרה.

היא מרגישה איך הרעב מחלחל ומחליש אותה. הם מוזמנים אל תוך הבקתה. השרירים כואבים, הברכיים משופשפות, הקרסוליים פצועים, הצוואר תפוס. היא מכינה את עצמה לכך שהאוכל שיוגש יהיה בשרי, כנהוג. אוכל תפל של פיסות בשר במרק, לפעמים עם אטריות ולפעמים לא.

והנה האישה היפה עם המבט הרך שמחזיר לאלי כוחות. היא מרגישה איך כל הגוף שלה מתחמם בבת אחת. הילדים קופצים ושמחים, וריח המרק המונגולי, שכמו ספוג בקורות העץ, מציף את נחיריה.

היא מתיישבת. מיה על ברכיה. מאנו לצידה. היא רואה את סיר המרק על האש. את קערות החרסינה הלבנות מוכנות לצידו.

אבל האישה. היא ניגשת רק לאלו, בידיה מגש מתכת עגול ועליו מונחת כיכר לחם טרייה, שלמה וריחנית. יחד עם הלחם מניחה האישה לידה גם את שמנת היאק הנפלאה מעשה ידיה. היא מביטה באלו ומסמנת בידיה - כל הלחם הזה, כולו שלך. אבלי. רק אחר כך היא פונה להגיש את קערות המרק לשאר בני הבית.

אלי נפעמת. נרגשת. לא מאמינה שזכתה לחוות את עומק ליבה ונדיבותה של האישה הזאת, שעמדה ועמלה והכינה עבורה במיוחד. היא חשה אסירת תודה, ואין לה מילים להביע את זה. איך תגיד לה את אשר על ליבה? איך תסביר כמה משמעותית היא בשבילה? כמה הייתה מדויקת עבורה, ברגע זה של חייה? ואולי היא יודעת?

הם לא נשארים יותר משעתיים. האישה אורזת לה את כיכר הלחם וקופסה מלאה בשמנת יאק, ומוץ' מסביר לאלו שבזמן שיצאו למסע הסוסים שלהם, הוא סיפר לאישה עד כמה אלי אהבה את הלחם הזה, אז האישה בשמחה רבה אפתה למענה מתנה. אלי, כמו שהיא, תעריך את המחווה הזאת למשך כל חייה, ותיזכר ברגעים אלו בהוקרה עמוקה.

הם יוצאים לדרך, שוב באותו ואן, מרגישים כאילו עברו חודשים מאז נסעו בו בפעם האחרונה. מוץ' מסביר שהאישור שקיבלו לביקור בחבל ארץ זה של מונגוליה נגמר היום, והם חייבים לצאת מהשמורה עד הלילה. זה בגלל שלקח להם חמישה ימים עם הסוסים ולא שלושה, כפי שתוכנן.

****

אלי רוצה להישאר שם. קפוא ומרוחק ומנותק, אבל היא לא שבעה מהיופי. היום היא יודעת שהיא לעולם לא תשבע ממנו.

הם יוצאים מגבולות השמורה, ואלי חשה איך הטייגה הולכת ונשמטת מידיה. הם נוסעים ונוסעים בתוך הרים ויערות, והחושך משתלט ומקיף. במקום להקים את האוהל באמצע הלילה, הם נכנסים לעיירה קטנה ומקבלים את המפתחות לחדרי הלינה שבבית הספר המקומי. איזה פינוק: חדרי אבן, במרכזם אח גדולה ולוהטת, וסביבה מיטות קומתיים.

למחרת בבוקר מקבלות את פניהם שתי המורות שמנהלות את בית הספר. הן מיד מתיידדות עם הילדים, מושיבות את מיה ושירה על ברכיהן ומספרות להן סיפורי אגדות מונגוליים. הן לוקחות את החבורה לביתן, מגישות חטיפי יוגורט עם קוביות סוכר, שואלות המון שאלות על העולם ועל תרבויות אחרות שבהן ביקרו הילדים. אלי קצת מנותקת מהן, והזיכרון החזק ביותר שלה מהאירוע הוא שזאת תהיה הפעם הראשונה שהיא תראה פעוט קשור ברצועה לעמוד. ככה זה שם.

∴ ימים אחרונים

הם מגיעים לאגם חובסגול אחר הצהריים. זהו האגם הגדול והמפורסם ביותר במונגוליה, והשם היחיד שאלי זוכרת. וזה רק בגלל שמוץ' לא הפסיק לדבר עליו. נראה שהמונגולים מאוד גאים בנכס הלאומי הזה.

הם עוצרים על גדת האגם, מקימים את האוהל על העשב הירוק והרך, לצידם יער, מולם המים הכחולים שאין להם התחלה ואין להם סוף. האגם הזה נראה כמו אוקיינוס ענק.

השמש עדיין זורחת, אבל נראה שכבר מאוחר מדי לרחוץ. לא נורא. מוץ' אומר שאפשר להישאר כאן גם מחר עד הערב. בינתיים היא לוקחת את הילדים לשבת ממש על קו המים, לטבול רגליים ולהביט על הנוף.

היער מושך אותם, ולקראת שקיעה הם נכנסים פנימה כדי לחפש עצים למדורה. האדמה משובצת בפטריות בגדלים ובצבעים שונים, והעצים עצומים בגודלם. כל גזע הוא יותר מהיקף הזרועות שלה. בינות לעצים צומחים שיחים ומטפסים, ומדי פעם צריך לטפס מעל גזע שמונח שוכב על האדמה.

הילדים מתפזרים לה ונעלמים בין העצים, והיער פתאום נראה לה כמו מצולות הים. היא קוראת לילדים לחזור למאהל. רק היא ומאנו ממשיכים פנימה.

היא מתיישבת על אחד הגזעים המוטלים על האדמה. הוא כל כך עבה שכשהיא עומדת הוא כמעט בגובה המותניים שלה. חלקו מכוסה כבר בשכבת טחב, ופטריות מבצבצות מתוכו. מאנו מתקרב והיא מחייכת אליו. הוא נושא בידיו אסופת ענפים יבשים. אלה הן דקות האור האחרונות. הוא מסתכל עליה ככל שהוא מתקרב. זה לא אותו מבט חרד ושובר ומלא פקפוק שהוא מכיר. האישה שיושבת שם על הגזע היא אישה אחרת. יש בה ברקים ורעמים בפנים. הכול נראה לו אחרת פתאום. היא לא צריכה אותו יותר, שיבוא ויציל אותה. זהו. המסע שלה מהמים הרדודים שבקרבת החוף אל מצולות ומעמקים הסתיים. צעדיו הופכים מהירים יותר. הוא מניח את אסופת הענפים, ניגש אליה בלי לעצור לרגע, מצמיד גופו בין שתי ברכיה, מושיט זרועותיו ואוסף אותה צמוד, כאילו מנסה לאפשר לברקים שבתוכה לחדור אליו. הוא מחבק ומחבק ומלטף את כתפיה ושיערה ופניה. צמוד וקרוב. "כמה את יפה", הוא לוחש לה, מוציא מחט אורן משיערה, "אחרי 40 יום בדרכים". הוא לא צריך אפילו להביט בה. מכיר כל תו, כל נמש, כל קמט. "ככה כמו שאת. את עם המלפפונים החמוצים שלך", הוא צוחק ומצחיק אותה, והיא טומנת ראשה בחזהו ומתגלגלת מצחוק.

חושך מוחלט.

אלי אוחזת בכתפיו וקופצת מהגזע. מאנו מדליק להבה קטנה מהמצית שתמיד נמצא בכיסו, הם אוספים את הענפים היבשים ומפלסים דרכם לאור המצית בחזרה לאוהל.

באותו לילה הם חוגגים עם מדורה גדולה ומפוארת, מוץ' ומאנו חולקים בקבוק וודקה ואלי והילדים מכלים צנצנת שלמה של ריבת אוכמניות תוצרת בית, שאותה קנו מאישה שפתחה דוכן קטן באמצע הדרך. הם צוחקים ושרים, ואלי והילדים רוקדים בעליצות.

בבוקר, בעוד היא יושבת ליד האוהל, נהנית מהשמש החמה ומהקפה 3 ב-1 שלה, שירה ניגשת אליה ומגישה לה את הטלפון.

"תקשיבי אליה", קולו של בעלה מכאיב לה לשבריר קטן בחזה.

"לא. אתה תקשיב", היא מתעשתת. מניחה את כוס הקפה על העשב לידה ומתרחקת כדי שהילדים לא יוכלו לשמוע.

"שנייה... רק תק..."

"לא! תבטל את התביעה. בוא דבר איתי. פאקינג פעם אחת בחיים שלך דבר".

"כמה זמן חשבת שאני אחכה לך, הא???"

"אף פעם לא ביקשתי שתחכה לי", אלי מבינה פתאום הכול. היא יודעת למה הוא כועס. אוי אלוהים. היא שותקת לרגע. מנסה להנמיך את הווליום של השיחה, ולקצר ככל הניתן.

"אבל ברגע שביקשת ממני להתגרש יצרת שתי נשים שונות. אחת, זאת שהיתה אשתך, מתה. היא לא קיימת יותר עבורך. נותרת רק עם השנייה, והיא האישה שמגדלת את הילדים שלך. אתה חייב להבין דבר אחד. שברגע שעשית איתי ילד, באותו רגע ממש

שהילד הזה נוצר, חתמת לי על חוזה. חוזה של כבוד, של אהבה, של ידידות. זהו. אי אפשר להתחרט".

"לא מבין מה את מכניסה את הילדים לסיפור".

"כי אם אתה תמשיך עם הרבנות שלך, אם אתה פותח במלחמה נגדי, הם אלה שייצאו אומללים לכל חייהם מזה, אני מוכנה לגירושים אך ורק בחברות. מבחינתי אין דרך אחרת. בטל את התביעה, ואז נתגרש".

"לא".

"אני מבינה שאתה כועס", אלי מרגישה שבאמת אין לה עם מי לדבר. אבל היא חייבת לנסות שוב, "בטל את התביעה. תירגע קצת ואז נדבר. שום דבר לא בוער עכשיו. להתגרש מתגרשים בשקט. לא ככה, כשאתה כל כך נסער".

"לא מבטל".

"אז ביי".

אלי מנתקת את הטלפון. היא נסערת כמו שמעולם לא היתה. היא כועסת בצורה שחדשה לה לגמרי. קשת שלמה של רגשות מפציעה לה, חדשה לחלוטין בתוך גופה.

הפעם הבאה שתדבר איתו בטלפון תהיה שנים אחר כך, בתוך בהלת רעידת האדמה בנפאל. וכמו שצפתה, הילדים שלה יעברו את רעידת האדמה ואת כל האפוקליפסה שאחריה, אבל הדבר שהכי יפחיד אותם הוא מה יקרה אם אמא ואבא ייפגשו.

היא חוזרת לקפה שהניחה ולשמש הנעימה. רועדת. הוא רצה שהיא תבחר בו. לכן הוא כל כך פגוע וכועס. זה הכול. ההבנה כמו שוקעת לה בתוך הבטן, וכל הסטרס יחד איתה. הוא רצה להרגיש חשוב. חשוב מספיק כדי שהיא תעדיף אותו על פני כל החיים האחרים שבנתה לה ולילדים. הוא רצה לדעת שהיא הייתה מוותרת על הכול בשבילו.

הוא רצה אותה פגועה על הבגידה שלו. תחת זאת הוא קיבל "שמחה בשבילך".
הוא רצה שתגיד לו שבגדה גם היא, רק כדי לדעת שהיא מכבדת אותו מספיק כדי לומר
את האמת. תחת זאת הוא קיבל התעלמות ושתיקה.
הוא טלטל וטלטל כדי לשמוע אותה כועסת, זועמת, אפילו רצון לנקמה היה עושה לו את
זה. תחת זאת היא ויתרה עליו ברגע. ולא עצרה אפילו.

הבנות כבר בבגד ים, מדליקות את הרמקול הקטן, רוקדות עם המוזיקה סביבה. ליבה
נכמר. עליו. עליהן. היא מבינה שלא היה לו סיכוי. הוא כנגד הדרך. הדרך תנצח. היא
חשה שמחה עבורו, שמצא לו שלמות והשלמה עם אישה אחרת. כזאת שלא היה יכול
למצוא איתה. אף פעם. ומאחלת לו בליבה שיבוא יום והוא יבין זאת. היא כבר לא חשה
דפוקה על כך שהיא לא יכולה באמת להתרגש מברביקיו במרפסת.

כמה ימים אחרי שישבו לאולאן באטאר היא תכתוב פוסט שתקרא לו "זה לא אתה, זו
הדרך", שעוסק כולו בכוח המשיכה של הנדודים. ותצטט בו גם את דיוויד ברוזה שכתב
"אתה נווד, לחש מדבר. אתה נקבר באוהל צר".

"יאללה אמא, בואי", הבנות מעירות אותה מהרהוריה וקוראות לה בהתלהבות. היא
מחליפה לבגד ים ומחליפה ערוץ אצלה במוח. המים קרירים יותר מהצפוי, אבל הם
צלולים וכחולים, ושלוש הנשים מתענגות על תחושתם המרעננת על גופן. מאנו מתקרר
ומצלם את אלי. זו תהיה אחת התמונות הכי מפורסמות שלה. היא בביקיני כחול, עומדת
כשחצי גופה טובל במים הכחולים וכל הרקע מאחוריה כחול. היא מביטה קצת למטה
ומחייכת חיוך מבויש. אם מגלים את שמה, זאת התמונה שמקבלים.

מוץ' לא ממהר להמשיך לנסוע והשעות חולפות, עד שהם מחליטים להישאר לילה נוסף באותו מקום ולצאת מוקדם בבוקר למחרת.

בלילה אחרי שכולם פורשים לישון, ואחרי שהם גומרים לקפל את כל הכלים והשאירות סביב המדורה, מאנו מגיש לאלי את ידו ושניהם מתגנבים אל היער. המדורה עדיין בוערת בקרבת האוהל. הוא עוצר אותה לרגע בתוך החשיכה ומחליק כף יד על לחיה. משעין אותה כנגד גזע עץ, מקרב את שפתיו לצווארה. ידו בידה, מונחות לצד גופה. הוא נושק לצווארה ברכות. נושק ונושק, ממשיך אל כתפיה הדקות. באיטיות ובעדינות. ואז היא לא מתאפקת יותר. היא מושיטה כף יד אל לחיו, ומובילה את שפתיו לשפתיה. שקט וחושך מצמית. לפתע מתפרצת מהם תשוקה אדירה. היא רוצה לנשק אותו ולנשק אותו ולחוש את גופו צמוד-צמוד אליה. כאילו שאם ימשוך עצמו ממנה עכשיו היא תטבע.

היא פורשת את המעיל שלה על אחד הגזעים המוטלים לידה על האדמה, מתיישבת ומושכת אותו אליה. הוא מנסה לגשת אליה בעדינות וברכות, אבל היא לא רוצה אותו עדין. כל הברקים שבתוכה מחפשים לאן לצאת, והיא סוחפת אותו כמו הנהר אחרי הפשרת השלגים וגשמי המונסון. הוא והיא בתוך נהר של תשוקה, סוער וחזק ועוצמתי.

בתום הסערה הוא משעין את חזהו החשוף על שדיה, והיא חשה את הלב שלו דופק בחוזקה בתוך גופה, ולרגע אין היא מבדילה בין פעימותיו שלו לפעימותיה שלה. היא מופתעת מעוצמת הסופה שהתחוללה בניהם וחולפים כמה רגעים עד ששניהם נרגעים.

הם חוזרים לכיוון האוהל, המדורה עדיין בוערת מעט. אלי רוכנת לידה, משנה את סדר העצים כדי לחזק את הלהבה. היא נושפת בעדינות אל מקור האש וסביבו, לכיוון הגחלים הלוחשות. הגחלים הופכים מכתום חלש לכתום חזק ומבהיק, ובבת אחת הלהבה מתפרצת. היא מוסיפה עוד ענף ועוד אחד, והאש גדלה ומתחזקת.

היא אוהבת להתמסר לאש. לדאוג לה, לשמור עליה, להקשיב לה, להזין אותה. בינה ובין האש יש דו שיח שלם.

הם יושבים בשתיקה שעה ארוכה ליד המדורה ומתחממים.

למחרת מצפים להם יומיים נסיעה ארוכה בחזרה לאולאן באטאר.

****

בבוקר האחרון שירה ויונתן מבקשים לקפל את האוהל לבד, רק שניהם. מיה, לעומתם, מרכזת את רוב תשומת לבה בצנצנת האחרונה של ריבת האוכמניות. חמש שיניים נפלו לה תוך כדי המסע, ואלי תוהה אם זה רק במקרה.

הכול מקופל ומסודר בתוך הרכב, והם יוצאים לדרך.

הנוף מתחלף בהדרגה, ממרחבי אין-קץ ירוקים לכבישים ובניינים ובטון. הכניסה לאולאן באטאר פקוקה לחלוטין. מכוניות מאחור, מכוניות מלפנים, מכוניות מכל הצדדים. צפצופים ורעשי מנוע ואופנועים ועשן. היא יושבת באוטו ולא רוצה להגיע.

היא אף פעם לא רוצה להגיע. אפילו אחרי 40 יום, כשהמקלחת החמה נמצאת במרחק שני רחובות ממנה, היא נחרדת מהרגע שבו האוטו יעצור סופית. בא לה להגיד "בואו נמשיך. בואו נמשיך ולא נעצור". מהחלון של האוטו כבר לא רואים שמיים. אבל אלי יודעת. היא מביטה בשירה ונושקת ללחיה. כן, יפתי. השמיים של מונגוליה הם לא כמו שום דבר אחר. בואי נצא לבדוק איך השמיים נראים גם במקומות אחרים.

עריכה ספרותית: רונית גורן

עריכה לשונית: אריאל גוטליב

תודה רבה 3.<

ותודה מיוחדת גם להדר ולרעות.

ותודה שקראתם את הסיפור שלי. אתם מוזמנים [לכתוב לי למייל](#).

ואם תרצו לקבל עדכון כשהסיפור הבא יתפרסם (ממש בקרוב..), [מלאו את המייל שלכם כאן](#).

והכי חשוב:

**המליצו ושתפו חברים – פשוט [העתיקו את הלינק הזה](#).
ושלחו לכולם : -)**

שלכם,

הללי.